

STRIKT VERTROUWELIJK

Stichting Pensioenfonds PostNL
t.a.v. het bestuur
Princenhof Park 8
3972 NG DRIEBERGEN-RIJSENBURG

Onderwerp
Aanwijzing

Geacht bestuur,

Deze brief bevat in de bijlage het besluit tot het geven van een aanwijzing zoals bedoeld in artikel 171 Pensioenwet aan Stichting Pensioenfonds PostNL (hierna: "Pf PostNL" of "u"). De Nederlandsche Bank N.V. (hierna: "DNB" of "wij") heeft daartoe besloten met inachtneming van de ingebrachte zienswijze, omdat wij van oordeel zijn dat Pf PostNL in strijd heeft gehandeld met artikel 129 Pensioenwet door in te stemmen met een vermogensoverdracht van het fonds aan PostNL N.V. ten bedrage van circa € 20,3 miljoen.

De aanwijzing strekt ertoe dat Pf PostNL ervoor moet zorgdragen dat deze vermogensoverdracht op uiterlijk 30 juni 2024 ongedaan is gemaakt. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar het besluit zelf in de bijlage. Daarin staat ook tot wanneer en hoe bezwaar kan worden gemaakt.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met uw accounttoezichthouder [VERTROUWELIJK].

DNB verwacht dat u zo spoedig mogelijk een kopie van deze brief deelt met de leden van de raad van toezicht, de waarmede actuaire en de accountant.

Hoogachtend,

[VERTROUWELIJK]
divisiedirecteur
Toezicht Pensioenfonds
De Nederlandsche Bank N.V.

[VERTROUWELIJK]
divisiedirecteur
Toezicht Horizontale Functies & Integriteit
De Nederlandsche Bank N.V.

De Nederlandsche Bank N.V.

Postbus 98
1000 AB Amsterdam
+31 20 524 91 11
www.dnb.nl

Handelsregister 3300 3396
BTW: NL003569056B01

Datum
21 december 2023

Uw kenmerk

Ons kenmerk
[VERTROUWELIJK]

BIJLAGE**STRIKT VERTROUWELIJK****Besluit tot het geven van een aanwijzing zoals bedoeld in artikel 171 Pensioenwet aan Stichting Pensioenfonds PostNL****Datum**

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

De Nederlandsche Bank N.V. (hierna "DNB") heeft met inachtneming van de ingebrachte zienswijze besloten om aan Stichting Pensioenfonds PostNL (hierna "Pf PostNL" of het "fonds") een aanwijzing te geven, zoals bedoeld in artikel 171 Pensioenwet, om de geconstateerde overtreding van artikel 129 Pensioenwet te doen beëindigen.

De gedragslijn luidt als volgt:

- A. Pf PostNL dient op uiterlijk 30 juni 2024 ervoor te hebben zorggedragen dat de overdracht van vermogen van Pf PostNL aan PostNL N.V. die resulteerde uit artikel 6 van de "overeenkomst inzake overstap naar collectieve defined contribution regeling en invulling Wet toekomst pensioenen", zoals deze op 23 december 2022 door Pf PostNL is ondertekend, ongedaan is gemaakt. Het is aan Pf PostNL om te bepalen op welke wijze de overtreding ongedaan gemaakt wordt. De overtreding is ongedaan gemaakt als de onttrokken waarde weer onderdeel is geworden van het vermogen van Pf PostNL en door de accountant als zodanig wordt erkend in de jaarrekening van Pf PostNL.
- B. Pf PostNL dient DNB maandelijks schriftelijk te informeren over de concrete voortgang ten aanzien van het opvolgen van gedragslijn genoemd onder A.

De overwegingen voor dit besluit worden hieronder uiteengezet. Paragraaf 1 beschrijft de achtergrond alsmede de relevante feiten die aanleiding hebben gegeven tot het besluit. In paragraaf 2 stelt DNB de overtreding vast, waarbij wordt ingegaan op de argumenten die Pf PostNL in de contacten met DNB heeft genoemd als verdediging voor haar handelswijze. Paragraaf 3 gaat in op de stelling van Pf PostNL dat zij niet in staat zou zijn om de overtreding ongedaan te maken. Paragraaf 4 beschrijft de factoren en belangen die DNB heeft betrokken bij het besluit om een aanwijzing te geven. Het besluit eindigt met de bezwaarclausule in paragraaf 5. De reactie van DNB op de zienswijze van Pf PostNL is verwerkt in de desbetreffende paragrafen.

1. Achtergrond en relevante feiten

1.1 Algemeen

Pf PostNL is een ondernemingspensioenfonds. Pf PostNL is verbonden aan de onderneming van PostNL N.V. Pf PostNL voert de collectieve pensioenregeling uit die is overeengekomen tussen enerzijds PostNL N.V. en anderzijds de werknemersverenigingen [VERTROUWELIJK], [VERTROUWELIJK] en [VERTROUWELIJK] (hierna: de "werknemersverenigingen").

1.2 Wettelijk kader en toezicht op Pf PostNL

Artikel 129 Pensioenwet is door de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen gewijzigd per 1 juli 2023.¹ De feiten die van belang zijn voor de

---

¹ Artikel 129 Pensioenwet, zoals dat luidde op 30 juni 2023, blijft van toepassing tot het tijdstip dat Pf PostNL overgaat op uitvoering van een flexibele of solidaire premieregeling (artikel 220i, eerste lid, Pensioenwet).

aanwijzing hebben plaatsgevonden vóór 1 juli 2023. Om die reden gaat het in deze aanwijzing om artikel 129 Pensioenwet zoals dat luidde op 30 juni 2023.

Op grond van artikel 129 Pensioenwet (zoals dat luidde op 30 juni 2023) kan een pensioenfonds uitsluitend korting verlenen op de kostendekkende premie of de gedempte premie en kan een pensioenfonds uitsluitend terugstorten indien wordt voldaan aan de vereisten als bedoeld in het eerste lid, onder a, b en c van artikel 129 Pensioenwet ten aanzien van de hoogte van de beleidsdekkingsgraad, het verlenen van voorwaardelijke toeslagen over afgelopen tien jaar en in de toekomst en compensatie van eventuele kortingen.

DNB houdt toezicht op de naleving van deze wettelijke norm.

1.3 Relevante feiten ten aanzien van de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V.

Hieronder volgt een overzicht van de feiten ten aanzien van de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. die van belang zijn voor het besluit van DNB om een aanwijzing te geven.

1.3.1 Uitvoeringsovereenkomsten: 2020 en 2023

Tot 1 januari 2023 voerde Pf PostNL de collectieve pensioenregeling van PostNL N.V. uit op basis van een uitvoeringsovereenkomst gedateerd 27 mei 2020 (hierna: "uitvoeringsovereenkomst 2020"). Met ingang van 1 januari 2023 voert Pf PostNL deze pensioenregeling uit op basis van een uitvoeringsovereenkomst gedateerd 23 december 2022 (hierna: "uitvoeringsovereenkomst 2023").

1.3.2 Uitvoeringsovereenkomst 2020 – Afspraken over VPL-aanspraken

In de uitvoeringsovereenkomst 2020 zijn onder meer afspraken gemaakt over de financiering door PostNL N.V. van aanspraken op voorwaardelijk ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 4 van het Uitvoeringsbesluit pensioenaspecten Sociaal Akkoord 2004 (hierna: "VPL-aanspraken"). De financiering van deze VPL-aanspraken gebeurt door middel van betaling door PostNL N.V. aan Pf PostNL van een eenmalige koopsom op uiterlijk 31 december 2020 of de eerdere pensioeningangsdatum. De aanspraken op voorwaardelijk ouderdomspensioen van de voormalige begunstigten van Stichting Ondernemingspensioenfondst TNT moesten op uiterlijk 31 december 2021 – dus een jaar later – of de eerdere pensioeningangsdatum worden gefinancierd (hierna gezamenlijk: "VPL-koopsom").²

1.3.3 Uitvoeringsovereenkomst 2020 en aanvullende overeenkomst 2020 – Vordering tot betaling van circa € 80 miljoen

In de uitvoeringsovereenkomst 2020 en een aanvullende overeenkomst zijn afspraken gemaakt over de betaling van een bijdrage van € 80.366.000 door PostNL N.V. aan Pf PostNL. In dit besluit tot het geven van een aanwijzing wordt het laatstgenoemde bedrag van € 80.366.000 hierna voor de leesbaarheid korthedshalve aangeduid met "circa € 80 miljoen". De aanvullende overeenkomst is getiteld "Overeenkomst tot betaling van de storting als bedoeld in bijlage 1.A.3.VI van de uitvoeringsovereenkomst", is gedateerd 27 mei 2020 en is gesloten tussen Pf PostNL en PostNL N.V. (hierna: "aanvullende overeenkomst 2020").

Volgens deze afspraken in de uitvoeringsovereenkomst 2020 en de aanvullende overeenkomst 2020 moet deze bijdrage van circa € 80 miljoen per november 2021 worden betaald door PostNL N.V. aan Pf PostNL in een periode van vijf jaar en in gelijke jaarlijkse termijnen.

² Artikel 3.8 en bijlage 1, onder A.3.VI van de uitvoeringsovereenkomst 2020.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

De achtergrond van deze bijdrage is als volgt. De hiervoor genoemde VPL-koopsom is niet dekkingsgraadneutraal berekend maar op basis van verwacht rendement. De overeengekomen VPL-koopsom (dus op basis van verwacht rendement) bedraagt € 201,5 miljoen.³ Voor een dekkingsgraadneutrale financiering van alle VPL-aanspraken was echter een ruim € 87 miljoen hoger bedrag nodig. De inkoop van de VPL-aanspraken zou daarom een negatief effect hebben op de verhouding tussen het vermogen inzake de bij Pf PostNL ondergebrachte pensioenregeling en de technische voorzieningen van Pf PostNL (de dekkingsgraad⁴). Om dit negatieve effect grotendeels te compenseren zijn Pf PostNL en PostNL N.V. overeengekomen dat PostNL N.V. de genoemde bijdrage van circa € 80 miljoen in termijnen zou betalen aan Pf PostNL.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

De vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. uit hoofde van deze afspraak is in de jaarrekening 2020 en 2021 van het fonds opgenomen als een van de activa van het fonds.⁵ In dat kader heeft PostNL N.V. op 29 juni 2021 een eerste termijn van € 16.073.122 voldaan aan Pf PostNL en op 22 december 2022 een tweede termijn van eveneens € 16.073.122.

1.3.4 Uitvoeringsovereenkomsten 2023 en tripartite overeenkomst

Gelijktijdig met het sluiten van de nieuwe uitvoeringsovereenkomst 2023 hebben Pf PostNL, PostNL N.V. en de werknemersverenigingen de "overeenkomst inzake overstap naar collectieve defined contribution regeling en invulling Wet toekomst pensioenen" gesloten (hierna: "tripartite overeenkomst"). De tripartite overeenkomst is op 23 december 2022 ondertekend door Pf PostNL.

In de tripartite overeenkomst zijn onder meer afspraken gemaakt over het CDC-karakter van de pensioenregeling per 1 januari 2023, het vervallen van de bijstortverplichting en het restitutierecht van PostNL N.V., het vervallen van het maximum van 4% op de toeslagverlening en over de kaders van de toekomstige solidaire premieregeling.

Van belang voor deze aanwijzing is de afspraak in artikel 6 van de tripartite overeenkomst. Volgens deze afspraak wordt de aanvullende overeenkomst 2020 zodanig gewijzigd dat PostNL N.V., ter voldoening van de vordering, nog twee betalingen zal doen (€ 28 miljoen op uiterlijk 31 december 2022 en € 16 miljoen op uiterlijk 31 maart 2023). Aan deze afspraak heeft PostNL N.V. uitvoering gegeven door op 27 december 2022 een bedrag van € 11.926.877,08 te betalen aan Pf PostNL⁶ en in het eerste kwartaal van 2023 het resterende bedrag van € 16 miljoen. Als gevolg van artikel 6 is de vordering van circa € 80 miljoen (zijnde vijf betalingen van circa € 16 miljoen) voldaan door middel van drie betalingen van circa € 16 miljoen en één betaling van circa € 12 miljoen, tezamen circa € 60 miljoen. Daarmee is de oorspronkelijke vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. van circa € 80 miljoen met € 20.292.878 verlaagd. In dit besluit tot het geven van een aanwijzing wordt het laatstgenoemde bedrag hierna voor de leesbaarheid korthedshalve aangeduid met "circa € 20 miljoen".

1.3.5 Jaarverslag en jaarrekening over 2022

In de jaarrekening van PostNL N.V. over 2022 zijn deze gevolgen van de tripartite overeenkomst als volgt weergegeven: *"As part of the agreement and therewith settlement, the unconditional funding obligation has also been adjusted. The adjustment concerns a reduction of €20 million and an amended payment schedule*

³ € 199,9 miljoen per 31 december 2020 en € 1,6 miljoen per 31 december 2021.

⁴ Zie artikel 1 Pensioenwet, definitie "dekkingsgraad".

⁵ Ultimo 2020 voor een bedrag van € 80.366.000 en ultimo 2021 voor een bedrag van € 64.293.000.

⁶ PostNL N.V. had vijf dagen daarvóór, op 22 december 2022, al de tweede termijn van € 16.073.122,92 betaald. De som van deze twee betalingen is de € 28 miljoen die uiterlijk op 31 december 2022 moest zijn betaald door PostNL N.V.

(2022: €28 million; 2023: €16 million). On balance, this resulted in an improvement in PostNL's adjusted net debt position of €20 million at 31 December 2022."

In het jaarverslag van Pf PostNL over 2022 is de verlaging van de vordering van het fonds op PostNL N.V. als volgt weergegeven (paragraaf 3.1.4. Actuariële analyse): "Resultaat op andere oorzaken. Zoals eerder aangegeven, is een nieuwe (uitvoerings)overeenkomst met de werkgever gesloten, waarbij een aantal financieringsverplichtingen tussen de werkgever en het pensioenfonds zijn komen te vervallen. Een onderdeel voor het bereiken van deze nieuwe overeenkomst ziet toe op de affinanciering van de VPL-verplichtingen wat leidt tot een eenmalige last van € 20,3 miljoen."

In het rapport van de raad van toezicht van Pf PostNL over 2022, gedateerd 25 april 2023, wordt melding gemaakt van verschillende afspraken uit de tripartite overeenkomst, maar niet van de verlaging van de vordering van het fonds op PostNL N.V.

De certificerend actuaaris van Pf PostNL heeft in zijn actuariële verklaring over 2022 geconcludeerd geen oordeel te kunnen geven over het voldoen door het fonds aan artikel 129 Pensioenwet.

De accountant van Pf PostNL heeft in zijn accountantsverslag over 2022 gemeld dat het bestuur van het fonds van mening is dat de brief van DNB van 5 april 2023 (zie hierna in paragraaf 1.4) niet zal leiden tot aanpassingen van de tripartite overeenkomst met een effect op het vermogen van het fonds. De accountant is van mening dat deze brief van DNB, en de mening van het bestuur van Pf PostNL daarover, beperkt is toegelicht in het bestuursverslag en dat er in de gebeurtenissen na balansdatum in de jaarrekening hierover een toelichting opgenomen moet worden. Gezien de evaluatie van de eventuele impact in verhouding tot de materialiteit leidt het ontbreken van genoemde toelichtingen niet tot een aanpassing van het oordeel van de accountant.

1.4 Contacten tussen Pf PostNL en DNB

In deze paragraaf wordt een chronologisch overzicht gegeven van de contacten tussen Pf PostNL en DNB over de tripartite overeenkomst en de daarin afgesproken verlaging van de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. In verband met de zienswijze die Pf PostNL naar voren heeft gebracht, wordt in meer detail ingegaan op de contacten op 22 december 2022.

In de ochtend van 22 december 2022 heeft Pf PostNL telefonisch contact opgenomen met DNB met het verzoek om te "sparren" over een concept tripartite overeenkomst.

In vervolg op dit telefonisch contact heeft Pf PostNL diezelfde middag om 12:06 uur een email verstuurd aan DNB met de volgende tekst:

"Sociale partners en bestuur van PF PostNL staan voor een moment van groot belang. Tot nu toe lopen de voorbereidingen van de wijziging van de pensioenregeling namelijk stroef. Het Dagelijks Bestuur heeft daarom op 9 november een gesprek gevoerd met PostNL, op 18 november met [VERTROUWELIJK], [VERTROUWELIJK] en [VERTROUWELIJK] en op 8 december met beide geledingen samen om te verkennen of sociale partners tot overeenstemming kunnen komen over een aantal zaken in samenhang, te weten de keuze voor een nieuwe regeling, de transitie, de bijstort- en restitutieplichting en de indexering 2023. Dit heeft geleid tot een voorstel voor een tripartite overeenkomst.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

Hoofdpijnen voor deze tripartite overeenkomst zijn:

[...]

7. Aanpassing van de afbetalingsregeling VPL-overgangsrecht.

De vraag aan DNB betreft het voornemen ad 7. Wij zien namelijk een groot belang in deze tripartite overeenkomst en denken vanuit dit grote belang de evenwichtigheid hiervan te kunnen onderbouwen. Wij hebben de juridische toets echter nog niet afgerond en willen daarover graag met jou als onze toezichthouder van gedachten wisselen.

Wij voegen de volgende stukken bij:

- Input voor tripartite overleg 8 december
- Verslag van tripartite overleg 8 december
- Bestuursmemo voor bestuur 16 december
- Presentatie voor bestuur 16 december 2022
- Concept verslag bestuursvergadering 16 december
- Mails voorzitter fonds aan bestuur (3x)
- Adviesaanvraag aan VO
- Besluitvormingsdossier afbetaling VPL-overgangsrecht
- Concept tripartite overeenkomst
- Advies [VERTROUWELIJK]
- Uitvoeringsovereenkomst

Wij zouden heel graag vanmiddag vanaf 15.30 of morgenochtend voor 12 uur hierover met je sparren."

(Opmerking: In deze email wordt meerdere keren de afkorting "VO" gebruikt. Hiermee wordt bedoeld het verantwoordingsorgaan van Pf PostNL als bedoeld in artikel 115 Pensioenwet.)

Wat in deze email door PostNL naar voren werd gebracht, en de daarin opgenomen stukken, was nieuwe informatie voor DNB. Pf PostNL had DNB niet eerder inhoudelijk geïnformeerd hierover.

In reactie stuurt DNB om 13:15 uur een email aan Pf PostNL met het verzoek om de aanvullende overeenkomst 2020 toe te sturen omdat deze ontbreekt bij de stukken.

In de email van 13:23 uur stuurt Pf PostNL deze aanvullende overeenkomst 2020 toe aan DNB.

Al deze toegestuurde stukken, inclusief de nagezonden aanvullende overeenkomst 2020, omvatten 90 pagina's aan tekst plus een presentatie van negen sheets.

Van 15:30 tot ongeveer 16:00 heeft via [VERTROUWELIJK] een overleg plaatsgevonden tussen Pf PostNL en DNB. DNB heeft hierin verschillende opmerkingen gemaakt die direct na het overleg – in een email van 16:09 uur – zijn bevestigd door DNB aan Pf PostNL. In deze email van 16:09 uur staat het volgende:

"Zoals zojuist besproken vinden jullie hieronder onze opmerkingen.

- Het gaat DNB niet lukken om nog dit jaar een oordeel richting het fonds te geven over het vraagstuk 'Aanpassing van de afbetalingsregeling VPL-overgangsrecht'. Dit is een complexe juridische vraag, die intern binnen DNB de nodige afstemming vereist. Deze afstemming kunnen wij niet binnen een paar dagen organiseren. Gegeven de vakantieperiode die

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

binnenkort volgt kan DNB pas in januari hierop inhoudelijk reageren (en dat zal niet begin januari zijn).

- Wij zien dat het fonds diezelfde juridische vraag al heeft voorgelegd aan haar advocaat. De advocaat heeft alleen nog maar een concept opinie afgegeven waarin nog geen duidelijk antwoord wordt gegeven op de juridische houdbaarheid. Gaat die definitieve opinie met een duidelijk antwoord er komen voordat het bestuur een besluit neemt en wat is de timing daarvan? Jullie hebben aangegeven dat de advocaat ook wacht op jullie definitieve beslissing.
- Wij begrijpen dat deze kwestie onderdeel uitmaakt van een grotere deal tussen sociale partners en het fonds en dat er tijdsdruk staat op dit dossier. Hoe verhoudt de tijdsdruk zich tot zorgvuldige besluitvorming door het bestuur?

Graag geven wij u een aantal zaken mee:

1. Evenwichtige belangenafweging

We begrijpen dat er het plan ligt om al per 1 januari 2023 af te zien van de bijstortverplichting van de werkgever. De bijstortverplichting vertegenwoordigt een waarde voor het fonds en haar deelnemers. Het opgeven van de bijstortverplichting vereist een zorgvuldige belangenafweging, waarbij het bestuur zich moet richten naar de belangen van de verschillende groepen deelnemers en ook rekening mag houden met de belangen van de werkgever. DNB verwacht dat het bestuur goed kan onderbouwen waarom dit besluit evenwichtig is. Daarbij dient de waarde die deze bijstorting heeft voor het fonds ook nadrukkelijk meegenomen te worden in de afwegingen die het bestuur maakt.

Hetzelfde geldt voor het prijsgeven van de afbetalingsregeling voor de VPL-regeling. Die afbetalingsregeling vertegenwoordigt een duidelijke waarde. Wat staat er tegenover het prijsgeven van die waarde en waarom is dat in het belang van de deelnemers.

2. Zorgvuldig traject van medezeggenschap

Een besluit om af te zien van de bijstortverplichting vereist een aanpassing van de uitvoeringsovereenkomst en het fonds moet het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid stellen om hierover advies uit te brengen (obv 115, lid 3, sub h).

Het advies van het verantwoordingsorgaan wordt op een zodanig tijdstip gevraagd dat het van wezenlijke invloed kan zijn op het te nemen besluit door het bestuur. (115, lid 5 Pw)

Bij het vragen van advies wordt aan het VO een overzicht verstrekt van de beweegredenen voor het besluit en van de gevolgen die het besluit naar verwachting voor de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zal hebben. (115, lid 6 Pw)

Het bestuur zal dus een zorgvuldig proces met het VO moeten doorlopen, waarbij het VO voldoende tijd krijgt om tot een advies te komen. Ook op dit punt is tijdsdruk bij ons een zorg.

Mogelijk heeft het bestuur hierin al stappen gezet. Het is van belang dat het bestuur zich ervan vergewist dat aan de wettelijke voorwaarden is voldaan. Is het gevraagde advies aan het VO voldoende onderbouwd en kon het advies van wezenlijke invloed zijn op het besluit van het bestuur?

- Uiteraard geldt de norm van evenwichtige belangenafweging ook voor andere besluiten die onderdeel uitmaken van deze deal. En als deze besluiten de uitvoeringsovereenkomst raken, dan geldt hiervoor ook het adviesrecht van het VO.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

We sluiten het dossier voor nu dan ook af en wachten totdat we een formeel verzoek ontvangen met nieuwe definitieve stukken. We zullen hier begin volgend jaar op terugkomen."

Begin januari 2023 heeft DNB op basis van een nieuwsbericht op de website van Pf PostNL geconstateerd dat Pf PostNL op 23 december 2023 (een dag na bovenstaande email van DNB aan Pf PostNL) heeft ingestemd met de tripartite overeenkomst en Pf PostNL daarmee ook heeft ingestemd met de verlaging van de vordering op PostNL N.V.

DNB heeft op 9 januari 2023 per email contact opgenomen met Pf PostNL om een bespreking in te plannen met als doel informatie in te winnen over het proces en de totstandkoming van de tripartite overeenkomst.

Deze bespreking heeft op 16 januari 2023 plaatsgevonden ten kantore van Pf PostNL. Namens Pf PostNL waren aanwezig de bestuursvoorzitter en de directeur van het bestuursbureau. Tijdens deze bespreking heeft Pf PostNL met name een toelichting gegeven over het proces van de totstandkoming van de tripartite overeenkomst, de afwegingen die het bestuur daarbij heeft gemaakt en de betrokkenheid van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht van het fonds.

Op 27 januari 2023 heeft DNB aan Pf PostNL gemeld dat intern wordt bekeken welke informatie nodig is om de tripartite overeenkomst te beoordelen en dat hierop wordt teruggekomen in de maand februari.

Op 6 februari 2023 heeft DNB specifieke vragen gesteld en documenten opgevraagd om de tripartite overeenkomst te kunnen beoordelen.

Op 9 februari 2023 heeft Pf PostNL antwoord gegeven op deze vragen en documenten verstrekt aan DNB.

Na bestudering van het antwoord en de documenten heeft DNB geconstateerd dat de verlaging van de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. – als afgesproken in de tripartite overeenkomst – neerkomt op een overdracht van circa € 20 miljoen uit het vermogen van Pf PostNL aan PostNL N.V. Ook heeft DNB geconstateerd dat een dergelijke vermogensoverdracht in strijd is met artikel 129 Pensioenwet. In de brief van 5 april 2023 heeft DNB deze conclusies aan Pf PostNL medegedeeld en gevraagd om binnen vier weken schriftelijk aan te geven op welke wijze deze overtreding van artikel 129 Pensioenwet ongedaan wordt gemaakt door Pf PostNL.

Op 1 mei 2023 heeft Pf PostNL schriftelijk gereageerd en het standpunt ingenomen dat het fonds niet in strijd zou hebben gehandeld met artikel 129 Pensioenwet. Pf PostNL geeft verder aan dat ongedaan maken niet eenvoudig zal zijn, voor zover dit al kan, omdat het fonds contractuele afspraken heeft gemaakt met PostNL N.V. en de werknemersverenigingen. Ook verzoekt Pf PostNL om een gesprek met DNB.

Vervolgens heeft Pf PostNL op 17 mei 2023 een juridisch advies toegestuurd aan DNB. Het advies is in opdracht van Pf PostNL opgesteld door [VERTROUWELIJK] van [VERTROUWELIJK]. De conclusie van het advies is dat er geen sprake zou zijn geweest van een terugstorting in strijd met artikel 129 Pensioenwet.

Op 22 juni 2023 heeft telefonisch contact plaatsgevonden tussen Pf PostNL en DNB over het in te plannen gesprek. Daarbij heeft Pf PostNL aangegeven dat op 19 juli 2023 een overleg zal plaatsvinden tussen Pf PostNL, PostNL N.V. en de werknemersverenigingen om het standpunt van DNB en de mogelijkheden tot ongedaan maken van de overtreding te bespreken.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

Op 6 juli 2023 heeft het gesprek plaatsgevonden tussen DNB en Pf PostNL ten kantore van DNB. Namens Pf PostNL waren aanwezig de vice-voorzitter van het bestuur, de directeur van het bestuursbureau en de advocaat van het fonds. In het gesprek hebben DNB en Pf PostNL hun standpunten mondeling toegelicht en afgesproken dat het overleg tussen Pf PostNL, PostNL N.V. en de werknemersverenigingen op 19 juli 2023 wordt afgewacht door DNB.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

Op 25 juli 2023 heeft Pf PostNL aan DNB schriftelijk medegedeeld dat het fonds nog steeds betwist in strijd te hebben gehandeld met artikel 129 Pensioenwet. Ook heeft Pf PostNL aangegeven dat uit het overleg van 19 juli 2023 is gebleken dat PostNL N.V. en de werknemersverenigingen geen bereidheid hadden om mee te werken aan het door DNB gevraagde ongedaan maken van de overtreding. Pf PostNL stelt in het slot van haar brief dat het haar daardoor ontbreekt aan mogelijkheden om tegemoet te komen aan het verzoek van DNB tot het ongedaan maken van de overtreding.

Op 4 augustus 2023 heeft DNB aan Pf PostNL de ontvangst van de brief van 25 juli 2023 bevestigd en aangegeven dat DNB zich beraadt welke vervolgstappen zullen worden genomen, waarbij de inzet van een formele maatregel niet wordt uitgesloten.

Op 25 augustus 2023 heeft telefonisch contact plaatsgevonden tussen het afdelingshoofd accounttoezicht pensioenfondsen van DNB en de bestuursvoorzitter van Pf PostNL.

Op 1 september 2023 heeft DNB gevraagd aan Pf PostNL om de concrete bedragen van de VPL-koopsom te specificeren.

In een email van 6 september 2023 heeft Pf PostNL deze bedragen verstrekt aan DNB. In deze email heeft Pf PostNL tevens aangegeven dat de email van DNB van 22 december 2022 (16:09 uur) bij het fonds de indruk heeft gewekt dat er niet op voorhand vanzelfsprekend een onbegaanbare route werd ingegaan en dat in de beleving van Pf PostNL een formeel oordeel van DNB vooraf in deze casus niet nodig was. Aanvullend merkt Pf PostNL op dat haar indruk is dat ook bij een aanwijzing niet zeker is dat de gesloten overeenkomst nietig of vernietigbaar is, en als dit wel zo is, dat dan niet zeker is of betaling naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid van de werkgever gevergd kan worden. Bovendien geeft Pf PostNL aan dat het haar indruk is dat de afspraak onverbrekkelijk met alle andere afspraken uit de overeenkomst is verbonden en zij ziet de nodige juridische belemmeringen bij aanpassing. Tevens wijst Pf PostNL op de moeilijkheden die kunnen gaan ontstaan als het fonds alsnog opnieuw het gesprek zou moeten aangaan over de keuze voor het type pensioenregeling en de keuze voor al dan niet invaren.

1.5 Voornemen tot aanwijzing en zienswijze

Op 9 oktober 2022 heeft DNB aan Pf PostNL een voorgenomen besluit tot het geven van een aanwijzing toegestuurd. Op 3 november 2022 heeft Pf PostNL haar zienswijze tegen dit voornemen mondeling en schriftelijk gegeven. De reactie van DNB op deze zienswijze is verwerkt in het onderhavige besluit. Omdat Pf PostNL in haar zienswijze de paragraafindeling van het voorgenomen besluit heeft aangehouden, heeft DNB de reactie op de zienswijze opgenomen in het slot van iedere paragraaf, met uitzondering van de in paragrafen 1.6, 1.7, 2.7 en 2.8 genoemde elementen van de zienswijze van Pf PostNL.

1.6 Zienswijze van Pf PostNL: Kleuring van feiten

1.6.1 Zienswijze Pf PostNL

In de zienswijze merkt Pf PostNL op dat in de beschrijving van de feiten op onderdeel "kleuring" wordt gegeven door DNB en noemt een voorbeeld van een waardering door DNB in de beschrijving van de feiten (**blz. 4 van de zienswijze**).

1.6.2 Reactie DNB

De betreffende waardering is geschrapt uit de bovenstaande beschrijving van de feiten.

1.7 Zienswijze van Pf PostNL: Emailwisseling van 22 december 2022

1.7.1 Zienswijze Pf PostNL

Volgens Pf PostNL besteedt DNB in het voornemen te weinig aandacht aan de emailwisseling tussen Pf PostNL en DNB op 22 december 2022 (**blz. 4-5 van de zienswijze**). Volgens Pf PostNL is deze emailwisseling relevant omdat DNB de indruk zou wekken dat een op zichzelf begaanbare route door Pf PostNL werd bewandeld. Pf PostNL doet daarbij uitdrukkelijk een beroep op het rechtszekerheidsbeginsel.

1.7.2 Reactie DNB

De emailwisseling op 22 december 2022 is in meer detail opgenomen in de bovenstaande beschrijving van de feiten. In paragraaf 2.7 en 2.8 van dit besluit wordt ingegaan op de gevolgen die Pf PostNL verbindt aan deze emailwisseling, waaronder het beroep op het rechtszekerheidsbeginsel.

2. Vaststelling van de overtreding

2.1 Algemeen

Op basis van de in paragraaf 1 vermelde feiten constateert DNB dat Pf PostNL in strijd heeft gehandeld met artikel 129 Pensioenwet.

Op grond van artikel 129 Pensioenwet, zoals dat luidde op 30 juni 2023, kan een pensioenfonds uitsluitend terugstorten indien voldaan is aan de vereisten genoemd in het eerste lid, onder a, b en c van artikel 129 Pensioenwet.

Pf PostNL voldoet niet aan deze vereisten. Pf PostNL kan dus niet terugstorten als bedoeld in artikel 129, eerste lid, aanhef Pensioenwet.

Pf PostNL heeft echter wel teruggestort. Dat blijkt uit het volgende. Op grond van de aanvullende overeenkomst van 2020 had Pf PostNL een vordering op PostNL N.V. tot betaling van circa € 80 miljoen. Deze vordering was onderdeel van het vermogen van Pf PostNL inzake de bij Pf PostNL ondergebrachte pensioenregeling. Door de tripartite overeenkomst is deze vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. verlaagd met circa € 20 miljoen, met als gevolg dat circa € 20 miljoen uit het vermogen van Pf PostNL is overgedragen naar het vermogen van PostNL N.V. Deze overdracht blijkt ook uit het jaarverslag van Pf PostNL en de jaarrekening van PostNL. Daarmee heeft Pf PostNL in strijd gehandeld met artikel 129 Pensioenwet.

In de volgende subparagrafen wordt, aan de hand van de argumenten die Pf PostNL in de contacten met DNB heeft genoemd als verdediging voor haar handelswijze, nader toegelicht waarom DNB van oordeel is dat Pf PostNL in strijd heeft gehandeld met artikel 129 Pensioenwet.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

2.2 Artikel 129 Pensioenwet is van toepassing op de vordering tot betaling van circa € 80 miljoen

2.2.1 Argument Pf PostNL

Pf PostNL heeft zich op het standpunt gesteld dat artikel 129 Pensioenwet niet van toepassing is op de vordering tot betaling van circa € 80 miljoen. Volgens Pf PostNL zou deze betaling namelijk een VPL-koopsom betreffen als bedoeld in artikel 4 van het Uitvoeringsbesluit pensioenaspecten Sociaal Akkoord 2004. Volgens Pf PostNL is de Pensioenwet niet van toepassing op VPL-aanspraken en de financiering daarvan door een VPL-koopsom. De vordering tot betaling van circa € 80 miljoen – en de afspraken in de tripartite overeenkomst over de verlaging van die vordering – zouden daarom niet vallen onder de reikwijdte van artikel 129 Pensioenwet, aldus Pf PostNL.

2.2.2 Oordeel DNB

De vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. tot betaling van circa € 80 miljoen is geen VPL-koopsom en valt niet onder artikel 4 van het Uitvoeringsbesluit pensioenaspecten Sociaal Akkoord 2004. De vordering was namelijk niet bestemd om de VPL-aanspraken te financieren, maar om het vermogen van Pf PostNL te laten toenemen ten behoeve van de pensioenverplichtingen van Pf PostNL. Deze vordering maakte deel uit van het vermogen van Pf PostNL inzake de bij het fonds ondergebrachte pensioenregeling en valt daarmee onder de reikwijdte van artikel 129 Pensioenwet.

Daar komt nog het volgende bij. VPL-aanspraken zijn geen pensioen zolang deze aanspraken niet zijn gefinancierd. Het overgrote deel van de VPL-aanspraken bij Pf PostNL is per 31 december 2020 gefinancierd. Het overige deel van de VPL-aanspraken bij Pf PostNL is een jaar later, per 31 december 2021, gefinancierd. Sindsdien kwalificeren deze aanspraken bij Pf PostNL als pensioen in de zin van de Pensioenwet en zijn er bij Pf PostNL geen VPL-aanspraken meer. Met andere woorden, vanaf 1 januari 2022 zijn er bij Pf PostNL geen VPL-aanspraken die met een VPL-koopsom kunnen worden gefinancierd, maar zijn er uitsluitend nog pensioenaanspraken en pensioenrechten in de zin van de Pensioenwet. De vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. is pas opeisbaar geworden – en moest pas worden voldaan door de werkgever – in de periode nadat de VPL-aanspraken waren gefinancierd en dus kwalificeerden als pensioen in de zin van de Pensioenwet. Omdat er ten tijde van de (deel)betalingen door PostNL N.V. van de vordering geen VPL-aanspraken meer waren, kunnen deze (deel)betalingen ook niet worden gekwalificeerd als VPL-koopsom in de zin van artikel 4 van het Uitvoeringsbesluit pensioenaspecten Sociaal Akkoord 2004.

Dat de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. tot betaling van circa € 80 miljoen niet kwalificeert als een vordering tot betaling van een VPL-koopsom blijkt verder uit het volgende. VPL-aanspraken moeten uiterlijk 15 jaar nadat deze zijn toegezegd worden gefinancierd. Als de pensioeningangsdatum ligt vóór het verstrijken van de 15-jaarstermijn, moeten de VPL-aanspraken uiterlijk op die pensioeningangsdatum worden gefinancierd (artikel 4, tweede lid, Uitvoeringsbesluit pensioenaspecten Sociaal Akkoord 2004). Na financiering kwalificeren deze aanspraken als pensioen in de zin van de Pensioenwet en dus niet meer als VPL-aanspraak (artikel 65 van de Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet). De VPL-aanspraken zijn bij Pf PostNL gefinancierd per 31 december 2020 respectievelijk per 31 december 2021. Dit waren de uiterste data waarop deze VPL-aanspraken moesten zijn gefinancierd bij Pf PostNL gezien de genoemde 15-jaarstermijn. Na die financiering was geen sprake meer van VPL-aanspraken, maar van pensioen in de zin van de Pensioenwet. Alle bedragen die na deze financiering zijn of moesten worden betaald door PostNL N.V. aan Pf PostNL kunnen daarmee niet meer

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

kwalificeren als VPL-koopsom, maar zijn een bijdrage aan het vermogen van het fonds inzake de bij het fonds ondergebrachte pensioenregeling.

2.2.3 Zienswijze Pf PostNL

Volgens Pf PostNL was de vordering tot betaling van circa € 80 miljoen bestemd om VPL-aanspraken te financieren en was deze betaling dus VPL-inkoop (**blz. 6-8 van de zienswijze**).

2.2.4 Reactie DNB

Dit is onjuist en in strijd met hoe Pf PostNL deze betaling in 2020 zelf heeft gekwalificeerd.

In de email van 21 april 2020 van DNB aan de bestuursvoorzitter van Pf PostNL (getiteld: "Opmerkingen en verzoek DNB VPL-regeling") zijn vragen gesteld over enkele onduidelijkheden met betrekking tot de VPL-systematiek bij Pf PostNL. Een van deze vragen ziet op de vordering tot betaling van circa € 80 miljoen: *"In samenhang met het hiervoor benoemde punt is niet duidelijk in hoeverre het aanvullende bedrag (compensatie) dat in maximaal vijf jaarlijkse termijnen betaald mag worden (paragraaf 3.4) buiten de minimaal benodigde VPL-financiering valt. Immers de VPL moet binnen de wettelijke termijn van 15 jaar gefinancierd zijn. Latere financiering is namelijk wettelijk niet toegestaan."*

Pf PostNL heeft deze vraag als volgt beantwoord in de brief aan DNB van 7 mei 2020: **"Onderbouwing dat voldaan wordt aan de eis van 15 jaar"** *Het pensioenfonds is uiteraard bekend met de eis dat financiering van het voorwaardelijk pensioen plaats moet vinden binnen de wettelijk gestelde termijnen en dat latere financiering niet is toegestaan. De financiering van het (volledige) voorwaardelijk pensioen vindt, ook na wijziging van de systematiek, plaats op uiterlijk 31 december 2020 door betaling van de daartoe vastgestelde kostendekkende koopsom. Hiermee wordt voldaan aan de eis van het Uitvoeringsbesluit. Daarnaast, maar feitelijk op zichzelf staand, is met de sponsor overeengekomen dat het pensioenfonds gecompenseerd wordt voor het verschil tussen het bedrag van de vastgestelde kostendekkende koopsom en de koopsom die verschuldigd zou zijn wanneer er geen wijziging in de systematiek zou plaatsvinden. Deze compensatie maakt echter geen onderdeel uit van de VPL koopsom zoals die per 31 december verschuldigd is. Hierdoor wordt ook niet buiten de wettelijke termijnen getreden. Alleen deze compensatie wordt gespreid betaald."*

Pf PostNL benadrukt hier zelf dat de betaling van circa € 80 miljoen door PostNL N.V. niet door Pf PostNL wordt gebruikt om de VPL-aanspraken te financieren. Ook benadrukt Pf PostNL hier zelf dat de betaling van circa € 80 miljoen geen onderdeel is van de VPL-koopsom. Het is een afspraak tussen Pf PostNL en PostNL N.V. die "feitelijk op zichzelf staand" is, aldus de eigen woorden van het fonds. Dat sluit aan op het standpunt van DNB. In artikel 4, eerste en tweede lid, Uitvoeringsbesluit pensioenaspecten Sociaal Akkoord 2004 draait het om *de financiering* van VPL-aanspraken. Aangezien de vordering tot betaling van circa € 80 miljoen niet bestemd was tot financiering van VPL-aanspraken, valt deze betaling niet onder dit artikel 4.

In de zienswijze verwijst Pf PostNL naar een passage in het jaarverslag 2020 van het fonds waarin staat dat PostNL N.V. "aanvullend [...] voor de VPL inkoop" het bedrag van circa € 80 miljoen zal betalen. Die passage maakt het voorgaande niet anders, want de VPL-aanspraken zijn ook daadwerkelijk per 31 december 2020 respectievelijk per 31 december 2021 gefinancierd en daarmee omgezet in onvoorwaardelijke pensioenaanspraken.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

In de zienswijze verwijst Pf PostNL naar de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 15 februari 2017, waarin de discussie draaide om de aanwending van het eigen vermogen van het fonds voor de financiering van VPL-aanspraken. Die kwestie zag op het handelen van het betreffende pensioenfonds in de periode dat er VPL-aanspraken waren en deze vervolgens werden gefinancierd. Dat is een essentieel andere situatie dan bij Pf PostNL, waarin het gaat om de periode dat er géén VPL-aanspraken meer zijn omdat deze al volledig zijn gefinancierd per 31 december 2020 respectievelijk per 31 december 2021.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

DNB benadrukt hierbij dat het er niet om gaat of sprake is van "een vordering in verband met VPL", zoals Pf PostNL het noemt op blz. 8 van de zienswijze. Het relevante criterium is volgens artikel 4 Uitvoeringsbesluit pensioenaspecten Sociaal Akkoord 2004 of er sprake is van financiering van VPL-aanspraken. Die VPL-aanspraken zijn bij Pf PostNL per 31 december 2020 respectievelijk per 31 december 2021 gefinancierd en de betaling van circa € 80 miljoen zou pas in de periode ná die financiering plaatsvinden.

Volgens Pf PostNL zou de aanwijzing in strijd zijn met het Uitvoeringsbesluit pensioenaspecten Sociaal Akkoord 2004, omdat het Pf PostNL beperkt in de mogelijkheden die dat besluit biedt. Hiermee miskent Pf PostNL dat dit besluit ziet op (de financiering van) VPL-aanspraken en niet op betalingen die plaatsvinden nadat de VPL-aanspraken zijn gefinancierd. Dat wordt nog eens bevestigd door de regel in het besluit dat de financiering van VPL-aanspraken moet plaatsvinden binnen 15 jaar nadat deze zijn toegezegd door de werkgever, terwijl de deelbetalingen van de circa € 80 miljoen door PostNL N.V. aan Pf PostNL plaatsvonden nadat deze 15 jaarstermijn was verstreken.

Volgens Pf PostNL maakt DNB niet duidelijk waarop de vordering tot betaling van circa € 80 miljoen zou zien als deze geen betrekking heeft op VPL. Dat is niet juist, want dit is toegelicht in de vaststelling van de feiten (paragraaf 1.3 van dit besluit). Uit deze feitenvaststelling volgt dat de betaling van circa € 80 miljoen was bedoeld als compensatie voor het negatieve effect op de verhouding tussen het vermogen inzake de bij Pf PostNL ondergebrachte pensioenregeling en de technische voorzieningen van Pf PostNL (de dekkingsgraad). Met andere woorden, de betaling was bestemd voor (het aanvullen van) het vermogen van het pensioenfonds. Hoe dit ook is, de betaling was in ieder geval niet bestemd voor de financiering van VPL-aanspraken en reeds daarom valt deze betaling niet onder het bepaalde in artikel 4 Uitvoeringsbesluit pensioenaspecten Sociaal Akkoord 2004. Dat de betaling niet was bestemd voor de financiering van VPL-aanspraken is nadrukkelijk door Pf PostNL aan DNB bevestigd in de hierboven genoemde brief van 7 mei 2020.

2.3 De vordering tot betaling van circa € 80 miljoen behoorde tot het vermogen van Pf PostNL

2.3.1 Argument Pf PostNL

Pf PostNL heeft zich op het standpunt gesteld dat een vordering van een pensioenfonds op de werkgever tot betaling van een geldsom niet behoort tot het vermogen van het fonds. Pf PostNL maakt hierbij een vergelijking met het verbod op uitstelfinanciering. Het bedrag van circa € 20 miljoen (waarmee de oorspronkelijke vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. is verlaagd) is nooit door PostNL N.V. betaald aan Pf PostNL en zou daarmee geen onderdeel zijn geworden van het vermogen van Pf PostNL, aldus het fonds. Daarmee heeft er volgens Pf PostNL ook geen vermogensoverdracht plaatsgevonden van het fonds naar PostNL N.V.

2.3.2 Oordeel DNB

De vordering van een schuldeiser op een schuldenaar is onderdeel van het vermogen van die schuldeiser. Dat is niet anders in de situatie dat de schuldeiser een pensioenfonds is en de schuldenaar de werkgever is die verbonden is aan dat fonds.

Dat was kennelijk ook de opvatting van Pf PostNL. Pf PostNL heeft namelijk zelf zijn vordering op PostNL N.V. tot betaling van circa € 80 miljoen gekwalificeerd als onderdeel van het vermogen van het fonds. Dat blijkt uit de jaarrekeningen 2020 en 2021 van Pf PostNL, waarin deze volledige vordering van circa € 80 miljoen – en niet slechts het op 29 juni 2021 betaalde deel van € 16.073.122 – is opgenomen als onderdeel van het fondsvermogen.

De waarmede actuaris van PfPostNL heeft hierover in zijn actuariële verklaringen over 2020 en 2021 geen opmerkingen gemaakt (het bedrag van circa € 80 miljoen is ruim boven de materialiteitsgrenzen die de actuaris heeft gehanteerd volgens zijn verklaring). Bij beide jaarrekeningen heeft de onafhankelijk accountant van Pf PostNL verklaard dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Pf PostNL. Dat bevestigt dat de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. tot betaling van circa € 80 miljoen onderdeel uitmaakte van het vermogen van het fonds.

Dit laat onverlet dat er een wettelijk verbod op uitstelfinanciering is. Dit verbod houdt in dat er bij de opbouw van nieuwe pensioenaanspraken wettelijke termijnen gelden waarbinnen de premie uiterlijk moet zijn voldaan door de werkgever aan de pensioenuitvoerder (artikelen 26 en 27 Pensioenwet) alsmede dat deze premie ten minste kostendekkend moet zijn (artikel 128 Pensioenwet zoals dat luidde tot 1 juli 2023). Het is niet met (het doel van) deze regels in strijd indien een pensioenfonds – naast de wettelijk vereiste premiebetaling – een vordering op de werkgever heeft tot betaling van een aanvullend bedrag welke vordering onderdeel is van het vermogen van het fonds inzake de bij het fonds ondergebrachte pensioenregeling.

2.3.3 Zienswijze Pf PostNL

Volgens Pf PostNL zou uit de Pensioenwet volgen dat een vordering tot betaling van een geldsom door de werkgever niet behoort tot het vermogen van het fonds (**blz. 8-9 van de zienswijze**).

2.3.4 Reactie DNB

Voor de onderbouwing van dit standpunt verwijst Pf PostNL naar een juridisch advies dat in opdracht van Pf PostNL is opgesteld door [VERTROUWELIJK] van [VERTROUWELIJK]. Op dat advies heeft DNB hierboven reeds gereageerd en daarop wordt in de zienswijze niet ingegaan.

Pf PostNL verwijst ook naar enkele bepalingen in de uitvoeringsovereenkomst op grond waarvan (1) de werkgeversbijdrage kan worden verminderd, (2) er "overleg" moet plaatsvinden tussen Pf PostNL en PostNL N.V. in geval van wijzigingen in het wettelijke financieel toetsingskader en (3) de uitvoeringsovereenkomst tussentijds kan worden opgezegd. Die bepalingen zijn naar het oordeel van DNB niet relevant, want deze bepalingen zijn niet zijn toegepast door Pf PostNL en PostNL N.V. Voor zover Pf PostNL zou bedoelen dat er een element van voorwaardelijkheid zat in de vordering tot betaling van circa € 80 miljoen: dat element zou hooguit met zich kunnen brengen dat de vordering voor een wat lager bedrag moet worden gewaardeerd op de balans van het fonds. Dat is echter niet gebeurd, want volgens de jaarrekening van het fonds is het volledige bedrag van circa € 80 miljoen gekwalificeerd als vermogen van Pf PostNL. Zowel Pf PostNL als de onafhankelijk accountant zagen blijkens de jaarrekening geen aanleiding om de hierboven

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

bedoelde voorwaardelijkheid te betrekken in de waardering van de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V.

2.4 Artikel 129 Pensioenwet ziet op overdracht van vermogen, niet slechts op de (terug)betaling van een geldsom

Datum

21 december 2023

2.4.1 Argument Pf PostNL

Pf PostNL heeft zich op het standpunt gesteld dat het begrip "terugstorten" in artikel 129 Pensioenwet geen helder afgebakend begrip zou zijn en dat deze tekst erop zou wijzen dat terugstorten *aan* de werkgever eerst een betaling *van* de werkgever zou vergen. De verlaging van de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. zou niet vallen onder de reikwijdte van artikel 129 Pensioenwet omdat deze verlaging heeft plaatsgevonden vóórdat PostNL N.V. de volledige vordering had voldaan door betaling van circa € 80 miljoen aan Pf PostNL.

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

2.4.2 Oordeel DNB

De reikwijdte van artikel 129 Pensioenwet is niet zo beperkt dat deze norm uitsluitend zou zien op de betaling van een geldsom door de werkgever aan een pensioenfonds welke geldsom vervolgens geheel of gedeeltelijk wordt terugbetaald door het pensioenfonds aan de werkgever. De strekking van artikel 129 Pensioenwet is breder, namelijk dat een pensioenfonds geen vermogen van het fonds mag overdragen aan de werkgever, tenzij voldaan is aan bepaalde vereisten als genoemd in artikel 129 Pensioenwet. Deze strekking van artikel 129 Pensioenwet blijkt uit de wetsgeschiedenis alsmede uit het doel van deze wettelijke norm. Dat wordt hierna toegelicht.

In de nota naar aanleiding van het verslag bij de Pensioenwet⁷ staat dat de wetgever zware voorwaarden heeft verbonden aan het terugstorten van vermogensoverschotten. De wetgever spreekt hier nadrukkelijk over het terugstorten van vermogensoverschotten en bijvoorbeeld niet slechts over het terugbetalen van een geldsom. De betreffende circa € 20 miljoen was onderdeel van het vermogen van Pf PostNL toen de tripartite overeenkomst werd gesloten en valt daarmee onder het begrip "vermogensoverschot" als bedoeld in deze passage van de wetsgeschiedenis.

In de toelichting bij het amendement Depla c.s. bij de Pensioenwet⁸, dat heeft geleid tot artikel 129 Pensioenwet, staat dat de regels omtrent terugstorting tot doel hebben "*het terugstorten van overschotten van pensioenfondsen slechts toe te staan wanneer de kortingen op pensioenaanspraken en pensioenrechten gecompenseerd zijn*". Vervolgens wordt uiteengezet dat dit financieel overschot onder meer kan zijn ontstaan door een behoudend financieel beleid ten opzichte van indexatie. Hieruit volgt dat de reikwijdte van artikel 129 Pensioenwet niet beperkt is tot het deel van het vermogen dat bestaat uit een door de werkgever aan het pensioenfonds betaalde geldsom, maar dat de reikwijdte ziet op al het vermogen van het pensioenfonds, ongeacht hoe dit vermogen is ontstaan.

Dat het er bij de regels omtrent terugstorting niet om gaat hoe de vermogensoverschotten bij het pensioenfonds zijn ontstaan wordt nog eens bevestigd door de nota naar aanleiding van het verslag bij de Pensioenwet⁹ waarin staat dat de "*vermogenaanwas die ertoe heeft geleid dat het vermogen van een fonds boven de premiekortingsgrens is uitgekomen zal in de regel een gevolg zijn een stijging van de beleggingen of maatregelen die verschillende groepen*

⁷ Kamerstukken II, 2005-2006, 30 413, nr. 17, p. 47.

⁸ Kamerstukken II, 2006-2007, 30 413, nr. 66.

⁹ Kamerstukken II, 2005-2006, 30 413, nr. 17, p. 86.

betrokkenen hebben getroffen (naast korting op indexatie en op rechten kan men denken aan premieverhogingen)".

De minister van SZW heeft dit laatste herhaald in een wetgevingsoverleg met de vaste commissie voor SZW:¹⁰ *"De vermogensaanwas die ertoe heeft geleid dat het vermogen van het fonds boven de premiegrens is uitgekomen, is in de regel een gevolg van de stijging van de waarde van de beleggingen, een te hoge premie of maatregelen die verschillende groepen betrokkenen hebben genomen, bijvoorbeeld een korting op de indexatie."*

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

De betaling van premie (dus een geldsom) door de werkgever aan het pensioenfonds wordt in beide passages slechts genoemd als een van de mogelijke oorzaken voor het ontstaan van een vermogensoverschot. Met andere woorden, het doet er niet toe hoe het vermogensoverschot bij het pensioenfonds is ontstaan, het gaat er voor de toepasselijkheid van artikel 129 Pensioenwet om dat het fonds een deel van zijn vermogen overdraagt aan de werkgever.

Dat artikel 129 Pensioenwet ziet op de overdracht van vermogen van het pensioenfonds aan de werkgever blijkt ten slotte ook uit het doel van deze wettelijke norm. Het doel van artikel 129 Pensioenwet is bewerkstelligen dat het vermogen van het fonds primair ten gunste komt aan het pensioen van de deelnemer. Dat doel is pas bereikt indien – kort gezegd – het pensioenfonds én voldoet aan de wettelijke vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen, én alle toeslagen in de voorgaande tien jaar zijn toegekend (en anders alsnog zijn ingehaald), én alle toeslagen in de toekomst kunnen worden toegekend, én eventuele kortingen in de voorgaande tien jaar zijn gecompenseerd. Dit zijn namelijk de vereisten voor een wettelijk toegestane overdracht van vermogen van een pensioenfonds aan de werkgever als vastgelegd in het eerste lid, onder a, b en c van artikel 129 Pensioenwet. Voldoet een pensioenfonds aan al deze vereisten? Dan zijn alle pensioenbehoeftes van de deelnemer vervuld. Beschikt een pensioenfonds over nóg meer vermogen? Alleen dan is bij het pensioenfonds sprake van een zodanig "overschot" aan vermogen dat ten gunste mag komen van de werkgever. Eerder niet.

In het licht van dit doel kan artikel 129 Pensioenwet niet beperkt zijn tot uitsluitend de situatie waarin de werkgever een geldsom heeft betaald aan het pensioenfonds en deze geldsom door het fonds wordt "terugbetaald" aan de werkgever. Voor het genoemde doel – en daarmee voor de vereisten van het eerste lid, onder a, b en c van artikel 129 Pensioenwet – is het immers niet zo van belang of de werkgever een geldsom heeft betaald of niet en of het pensioenfonds precies die geldsom weer "terugbetaalt" aan de werkgever. Voor het genoemde doel is het vermogen van het pensioenfonds van belang, want met dat vermogen worden de pensioenen van de deelnemers betaald. Iedere verlaging van het vermogen van het pensioenfonds raakt daarmee het pensioenbelang van de deelnemer.

De conclusie is dat het doel van artikel 129 Pensioenwet bevestigt dat een pensioenfonds geen vermogen van het fonds mag overdragen aan de werkgever, tenzij voldaan is aan de vereisten genoemd in het eerste lid, onder a b en c van artikel 129 Pensioenwet.

2.4.3 Zienswijze Pf PostNL

Volgens Pf PostNL zou onduidelijk zijn hoe DNB "de vermindering van de VPL bijdrage" kwalificeert (**blz. 9-10 van de zienswijze**).

¹⁰ Kamerstukken II, 2005-2006, 30 413, nr. 62, p. 40.

2.4.4 Reactie DNB

Allereerst herhaalt DNB dat de betaling van circa € 80 miljoen niet kwalificeert als een "VPL-bijdrage" (zoals Pf PostNL deze betaling aanduidt in de zienswijze) omdat de VPL-aanspraken bij Pf PostNL niet met deze € 80 miljoen zijn gefinancierd, zie paragraaf 2.2.

De vermindering van de vordering tot betaling van circa € 80 miljoen kwalificeert als een vermogensoverdracht (ten bedrage van circa € 20 miljoen) van Pf PostNL naar PostNL N.V., zie paragraaf 2.1 van deze aanwijzing.

Pf PostNL beroept zich erop dat in de parlementaire geschiedenis van de Pensioenwet niet staat dat een aanpassing van VPL-financiering of een in dat verband overeengekomen schuldvernieuwing om baat ook valt onder de reikwijdte van artikel 129 Pensioenwet. Dergelijke expliciete bewoordingen zijn niet nodig. De verlaging van de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. heeft tot gevolg gehad dat circa € 20 miljoen uit het vermogen van het fonds is overgedragen aan de werkgever. Dat blijkt uit de jaarrekeningen van Pf PostNL en PostNL N.V. Uit de hiervoor genoemde wetgeschiedenis en het doel van artikel 129 Pensioenwet volgt dat een dergelijke vermogensoverdracht van het fonds naar de werkgever niet is toegestaan, tenzij voldaan is aan de vereisten genoemd in artikel 129 Pensioenwet. Aan die wettelijke vereisten voldoet Pf PostNL niet.

Volgens Pf PostNL zou de uitleg die DNB geeft aan artikel 129 Pensioenwet te ruim zijn, omdat er "zoveel besluiten" zijn die "het vermogen van een pensioenfonds raken, zoals premiedemping of terugbetaling van een onverschuldigd ontvangen bedrag". Het gaat er bij artikel 129 Pensioenwet niet om of het vermogen van het fonds wordt "geraakt". Het gaat er bij artikel 129 Pensioenwet om of er vermogen van het fonds wordt overgedragen aan de werkgever. Bij premiedemping is er geen sprake van een vermogensoverdracht van het fonds naar de werkgever. Een door het fonds onverschuldigd ontvangen bedrag maakt geen deel uit van het vermogen van het fonds, aangezien er voor deze betaling geen rechtsgrond was.

Pf PostNL herhaalt dat het enkel aanvaarden van een schuld zou moeten worden beschouwd als uitstelfinanciering. Hierop is reeds gereageerd in paragraaf 2.3 van deze aanwijzing.

Ten slotte concludeert Pf PostNL dat zolang de koopsom van de VPL-aanspraken nog niet is betaald door PostNL N.V., de VPL-aanspraken niet zijn gefinancierd op een zodanige wijze dat deze vallen onder de reikwijdte van artikel 129 Pensioenwet. Dit is geen relevante conclusie. Ten eerste zijn alle VPL-aanspraken bij Pf PostNL gefinancierd per 31 december 2020 respectievelijk per 31 december 2021, zodat er sindsdien alleen nog maar sprake is van onvoorwaardelijke pensioenaanspraken en pensioenrechten bij het fonds. Ten tweede was de circa € 80 miljoen niet bestemd om de VPL-aanspraken bij Pf PostNL te financieren. Voor de toelichting op deze twee punten wordt verwezen naar paragraaf 2.2.

2.5 Door de toepassing van artikel 6 van de tripartite overeenkomst is de waarde van het vermogen van Pf PostNL gedaald en overgedragen aan PostNL

2.5.1 Argument Pf PostNL

Pf PostNL heeft zich op het standpunt gesteld dat de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. na het sluiten van de tripartite overeenkomst *dezelfde* waarde zou hebben als de oorspronkelijke vordering tot betaling van circa € 80 miljoen. Dat standpunt van Pf PostNL is ook vastgelegd in de tripartite overeenkomst: "Partijen stellen vast dat deze vervroegde betaling een zodanige waarde heeft dat indien deze betaaltermijnen worden nagekomen, de Overeenkomst tot betaling wordt

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

geacht volledig te zijn nagekomen. [...]” (artikel 6.3 van de tripartite overeenkomst). Pf PostNL wijst erop dat de oorspronkelijke vordering moest worden betaald in een periode van vijf jaar en in gelijke jaarlijkse termijnen per november 2021, terwijl de verlaagde vordering uiterlijk op 31 maart 2023 moest zijn voldaan.

2.5.2 Oordeel DNB

Het standpunt van Pf PostNL komt er op neer dat de vervroegde aflossing een waarde vertegenwoordigt van circa € 20 miljoen. DNB heeft Pf PostNL er meerdere keren op gewezen dat dit standpunt niet kwantitatief is onderbouwd door Pf PostNL. Desondanks heeft Pf PostNL die kwantitatieve onderbouwing niet verstrekt.

Naar het oordeel van DNB kan de vervroegde aflossing objectief gezien geen waarde hebben van circa € 20 miljoen. De oorspronkelijke vordering bedroeg circa € 80 miljoen. De verlaging van de vordering bedraagt circa € 20 miljoen. Dit zou betekenen dat de waarde van het vervroegd betalen gelijk zou zijn aan circa een kwart van de oorspronkelijke vordering (waarvan bovendien al een deel was betaald door PostNL N.V. aan Pf PostNL). Het feit dat de verlaging zo'n substantieel deel uitmaakt van de oorspronkelijke vordering betekent dat deze vervroegde aflossing objectief gezien geen waarde kan hebben van circa € 20 miljoen.

Bovendien, indien de waarde van de vordering gelijk zou zijn gebleven, dan zou deze afspraak in de tripartite overeenkomst geen impact hebben gehad op het vermogen van Pf PostNL. De vordering zou dan immers nog steeds voor hetzelfde bedrag (de circa € 80 miljoen) zijn opgenomen in de jaarrekening van het fonds. Dat laatste is niet zo, want in het jaarverslag van Pf PostNL over 2022 staat dat deze afspraak in de tripartite overeenkomst heeft geleid tot “een eenmalige last van € 20,3 miljoen” (paragraaf 3.1.4 van het jaarverslag 2022). Die last van circa € 20 miljoen is de vermogensoverdracht van Pf PostNL naar PostNL N.V. die in strijd met artikel 129 Pensioenwet heeft plaatsgevonden.

2.5.3 Zienswijze Pf PostNL

Pf PostNL herhaalt dat de afspraken in de tripartite overeenkomst neerkomen op een schuldvernieuwing om baat. Deze afspraken zou het fonds slechts kwalitatief hoeven te onderbouwen en niet kwantitatief (**blz. 10-11 van de zienswijze**).

2.5.4 Reactie DNB

De verbintenissenrechtelijke kwalificatie van de afspraken in de tripartite overeenkomst als “schuldvernieuwing om baat” is niet van belang. Waar het om gaat is of de afspraken in de tripartite overeenkomst tot gevolg hebben gehad dat er vermogen is overgedragen van Pf PostNL naar PostNL N.V. Naar het oordeel van DNB is dat laatste gebeurd, namelijk een overdracht van circa € 20 miljoen.

Indien Pf PostNL wil bepleiten dat er geen vermogensoverdracht heeft plaatsgevonden, dan moeten de extra baten voor Pf PostNL uit de tripartite overeenkomst ook ten minste een vermogensbestanddeel van circa € 20 miljoen betreffen. Alleen dan heeft de tripartite overeenkomst geen negatief effect gehad op de dekkingsgraad van het fonds. Dergelijke extra baten blijken echter niet uit de jaarrekening van het fonds. Pf PostNL heeft niet kwantitatief onderbouwd dat de baten die het fonds noemt een vermogenswaarde van ten minste circa € 20 miljoen vertegenwoordigen ten gunste van het fonds. Gezien de aard van de genoemde baten is het onwaarschijnlijk dat deze een dergelijke vermogenswaarde voor het fonds vertegenwoordigen:

- Een “verruiming van de indexatiegrenzen” is geen vermogensbestanddeel van het fonds, zeker niet omdat de extra indexatie juist wordt gefinancierd uit – en dus ten koste gaat van – het vermogen van het fonds;
- Een “coöperatieve opstelling van sociale partners” is geen vermogensbestanddeel van het fonds;

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

- De “financiële onafhankelijkheid van PostNL N.V.” is een bate voor de werkgever, geen vermogensbestanddeel van het fonds;
- Het “wegvallen van de restitutieplichting” kan voordelig zijn voor het fonds, maar is geen vermogensbestanddeel van het fonds, zie ook paragraaf 2.6 hierna;
- De “reductie of beheersing van het betalingsrisico, vanwege de versnelde betaling van de storting” zou op zich een bepaalde vermogenswaarde voor het fonds kunnen hebben. Echter, Pf PostNL heeft niet kwantitatief onderbouwd dat, en heeft ook geen enkel argument aangevoerd waarom, de iets vervroegde terugbetaling een vermogenswaarde zou hebben van ten minste circa € 20 miljoen. In tegendeel, uit de jaarrekening blijkt dat – ondanks de vervroegde terugbetaling – de verlaging van de vordering juist heeft geleid tot een eenmalige last van circa € 20 miljoen.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

2.6 Het belang van de deelnemer**2.6.1 Argument Pf PostNL**

Pf PostNL heeft zich op het standpunt gesteld dat het geheel van afspraken in de tripartite overeenkomst in het belang zou zijn geweest van de deelnemer. Het bestuur van Pf PostNL vond met name het volgende belangrijk. In de vóór 1 januari 2023 geldende pensioenregeling was bepaald dat de jaarlijkse toeslagverlening is gemaximeerd op 4%. Pf PostNL wilde echter per 1 januari 2023 een toeslag verlenen die veel hoger is dan dit maximum. Een van de afspraken in de tripartite overeenkomst houdt in dat de jaarlijkse toeslagverlening niet langer is gemaximeerd op 4%. Hierdoor was Pf PostNL in staat om per 1 januari 2023 de pensioenaanspraken en pensioenrechten met 10% te verhogen. Volgens Pf PostNL was PostNL N.V. slechts bereid om in te stemmen met het vervallen van dit maximum van 4% onder de voorwaarden zoals vastgelegd in de tripartite overeenkomst. Onderdeel van die afspraken is de verlaging van de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. met circa € 20 miljoen. Met andere woorden, indien Pf PostNL niet had ingestemd met deze verlaging, dan zou PostNL N.V. niet hebben ingestemd met het vervallen van het maximum en zouden de pensioenaanspraken en pensioenrechten per 1 januari 2023 met 4% (in plaats van met 10%) zijn verhoogd, aldus Pf PostNL. Dat dit alles in het belang was van de deelnemer zou worden bevestigd door het feit dat het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht positief hebben geadviseerd over de tripartite overeenkomst waaronder de genoemde verlaging van de vordering.

2.6.2 Oordeel DNB

Het antwoord op de vraag of de tripartite overeenkomst in het belang van de deelnemers is, is niet relevant voor het antwoord op de vraag of Pf PostNL heeft gehandeld in strijd met de regels omtrent terugstorting in artikel 129 Pensioenwet. Artikel 129 Pensioenwet bevat een gesloten norm. De overdracht van vermogen van het pensioenfonds naar de werkgever is slechts mogelijk indien voldaan is aan alle vereisten van het eerste lid, onder a, b en c van artikel 129 Pensioenwet. DNB heeft geen bevoegdheid om een pensioenfonds ontheffing te verlenen van deze norm. Het is niet aan Pf PostNL om deze norm niet toe te passen met het argument dat dit in het belang van de deelnemer zou zijn. Alle afspraken die Pf PostNL maakt met PostNL N.V. moeten passen binnen de kaders van de wet en moeten dus ook passen binnen de beperkingen van artikel 129 Pensioenwet.

Daar komt bij dat onbekend is wat zou zijn gebeurd indien Pf PostNL in december 2022 had geweigerd om de vordering op PostNL N.V. te verlagen. Pf PostNL stelt dat in die fictieve situatie PostNL N.V. niet zou hebben ingestemd met het prijsgeven van het maximum van 4% op de toeslagverlening. Het is de vraag of die stelling juist is.

Het is niet ondenkbaar dat PostNL N.V. uiteindelijk zou hebben ingestemd met een tripartite overeenkomst zonder een afspraak waarmee een deel van het vermogen van Pf PostNL wordt overgedragen aan PostNL N.V., met andere woorden zou hebben ingestemd met een tripartite overeenkomst waarin geen afspraken staan die in strijd zijn met artikel 129 Pensioenwet. In de tripartite overeenkomst staan immers allerlei andere pensioenafspraken waarbij ook PostNL N.V. belang heeft. Dat benadrukt dat Pf PostNL de norm van artikel 129 Pensioenwet had moeten toepassen en aldus binnen de kaders van de wet een afspraak met PostNL N.V. en de werknemersverenigingen had moeten maken.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

Indien – veronderstellende wijs – het inderdaad zo is dat PostNL N.V. uitsluitend bereid zou zijn geweest tot het sluiten van de tripartite overeenkomst indien Pf PostNL instemde met een verlaging van de betreffende vordering: ook dan had Pf PostNL die instemming niet moeten verlenen, want Pf PostNL mag geen afspraken maken met de werkgever die in strijd zijn met artikel 129 Pensioenwet.

2.6.3 Zienswijze Pf PostNL

Volgens Pf PostNL is onjuist het standpunt van DNB in het voornemen dat het overgrote deel van de afspraken in de tripartite overeenkomst ten gunste is van PostNL N.V. (**blz. 11-15 van de zienswijze**). Ook zou DNB ten onrechte in het voornemen hebben gesteld dat het vervallen van het maximum van 4% op de toeslagverlening niet nadelig was voor PostNL N.V. DNB zou in het voornemen speculeren over de vraag in hoeverre de tripartite overeenkomst was gesloten zonder de afspraak met betrekking tot de verlaging van de vordering tot betaling van circa € 80 miljoen.

2.6.4 Reactie DNB

De door Pf PostNL genoemde passages uit het voornemen zijn verduidelijkt dan wel niet overgenomen in het onderhavige besluit.

2.6.5 Zienswijze Pf PostNL

Volgens Pf PostNL zou de interpretatie van artikel 129 Pensioenwet moeten plaatsvinden met inachtneming van de belangen van de deelnemers (**blz. 11-15 van de zienswijze**). De tripartite overeenkomst is volgens Pf PostNL in het belang van de deelnemers. De belangen van de deelnemers zouden ook zijn geborgd door de vakbonden die partij zijn bij de tripartite overeenkomst. Artikel 129 Pensioenwet is erop gericht om te waarborgen dat mogelijkheden tot indexatie niet worden beperkt en dat doel zou zijn bereikt door het vervallen van het maximum van 4% op de toeslagverlening, waardoor de deelnemers per 1 januari 2023 een hogere toeslag hebben gekregen, aldus het fonds.

2.6.6 Reactie DNB

Artikel 129 Pensioenwet staat een vermogensoverdracht van een pensioenfonds aan de werkgever slechts toe indien voldaan is aan de daarin genoemde voorwaarden. Aan die voorwaarden heeft Pf PostNL niet voldaan.

Artikel 129 Pensioenwet kan niet zo worden uitgelegd dat een dergelijke vermogensoverdracht wél zou zijn toegestaan indien die overdracht in het belang van de deelnemer zou zijn. De wetgever heeft met de voorwaarden genoemd in artikel 129 Pensioenwet bepaald wanneer de belangen van de deelnemers zodanig zijn behartigd dat een vermogensoverdracht naar de werkgever is toegestaan. Daarmee heeft de wetgever geen ruimte gelaten voor een andere of verdere invulling van deze belangenafweging door het pensioenfonds.

Daar voegt DNB aan toe dat deze vermogensoverdracht naar het oordeel van DNB ook niet in het belang van de deelnemers van Pf PostNL is geweest. Pf PostNL had volgens het eigen jaarverslag een achterstand in de toeslagverlening van bijna

[VERTROUWELIJK] over de periode 2010 t/m 2022.¹¹ Het is naar het oordeel van DNB niet in het belang van de deelnemer om, in een situatie waarbij er sprake is van een achterstand in de toeslagen die in het verleden zijn verleend, circa € 20 miljoen uit het vermogen van het fonds over te dragen naar de werkgever.

Ten slotte wijst DNB erop dat het doel van artikel 129 Pensioenwet mede is te bewerkstelligen dat het vermogen van het fonds primair ten gunste komt aan het pensioen van de deelnemer. Met dat doel is in strijd een afspraak tussen pensioenfonds en werkgever die erop neerkomt dat circa € 20 miljoen uit het vermogen van het fonds wordt overgedragen aan de werkgever en daarmee dus niet meer ten gunste kan komen aan het pensioen van de deelnemer.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

2.6.7 Zienswijze Pf PostNL

Volgens Pf PostNL blijkt uit een ALM-berekening dat de waarde van het restitutierecht op een hoger bedrag wordt gewaardeerd dan de waarde van de bijstortverplichting, terwijl PostNL N.V. er in het kader van de tripartite overeenkomst mee heeft ingestemd dat deze beide waarden op nihil werden gezet (**blz. 13 en bijlage 1 van de zienswijze**).

2.6.8 Reactie DNB

Deze "waarde" is geen onderdeel van het vermogen van Pf PostNL. Dat blijkt reeds uit de omstandigheid dat deze "waarde" niet is opgenomen in de jaarrekening van het fonds en niet wordt meegenomen in de berekening van de dekkingsgraad van het fonds. Dit betekent dat de overdracht van circa € 20 miljoen uit het vermogen van Pf PostNL naar PostNL N.V. niet ongedaan is gemaakt met het vervallen van het restitutierecht van PostNL N.V.

Voor zover Pf PostNL wil bepleiten dat het vervallen van het restitutierecht van PostNL N.V. voordelig is geweest voor – en daarmee in het belang is geweest van – de deelnemer van het fonds, geldt dat dit voordeel niet met zich brengt dat Pf PostNL in strijd met artikel 129 Pensioenwet fondsvermogen mag overdragen aan PostNL N.V.

2.6.9 Zienswijze Pf PostNL

Zonder de door DNB ter discussie gestelde circa € 20 miljoen zou PostNL N.V.¹² niet bereid zijn geweest deze overeenkomst te sluiten. Pf PostNL zou met de grootste zorgvuldigheid gezorgd hebben voor een evenwichtige afweging van belangen van alle betrokken partijen. Zowel PostNL N.V. als de werknemersorganisaties, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht van Pf PostNL konden zich ook vinden in de evenwichtigheid van het geheel. Het overeind houden van de tripartite overeenkomst als geheel en daar geïsoleerd één onderdeel uit halen, zou de zorgvuldig tot stand gebrachte evenwichtigheid juist teniet doen. Dat zou leiden tot strijdigheid met artikel 105, tweede lid, Pensioenwet (de norm van evenwichtige belangenafweging). Een eventueel "herstel", zoals DNB beoogd, zou dus niet geïsoleerd kunnen plaatsvinden en zou leiden tot herziening van het geheel aan afspraken (**blz. 14-15 van de zienswijze**).

¹¹ Bijlage 1 bij het jaarverslag 2022 van Pf PostNL noemt een achterstand in de toeslagverlening van cumulatief [VERTROUWELIJK] over de periode 2010 t/m 2022. Het voorafgaande jaarverslag 2021 noemt in bijlage 1 een achterstand in de toeslagverlening van cumulatief [VERTROUWELIJK] over de periode 2010 t/m 2021. Het gaat hier om de achterstand in de toeslagverlening ten opzichte van de toeslagambitie van het fonds voor de deelnemers alsmede voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden die op of na 1 januari 2006 inactief zijn geworden.

¹² In de zienswijze staat – naar DNB aanneemt per abuis – dat Pf PostNL niet bereid zou zijn geweest deze overeenkomst te sluiten zonder de verlaging van de vordering tot betaling op PostNL N.V. DNB neemt aan dat bedoeld is dat PostNL N.V. die bereidheid niet had.

2.6.10 Reactie DNB

Voor zover Pf PostNL hiermee wil stellen dat dezelfde tripartite overeenkomst, maar dan zonder verlaging van de vordering op PostNL N.V., een uitkomst zou zijn die in strijd is met de norm van evenwichtige belangenafweging: Dat is niet juist, want vindt geen steun in de eigen besluitvorming van het bestuur van het fonds. Uit de besluitvorming omtrent de totstandkoming van de tripartite overeenkomst blijkt namelijk dat het bestuur van Pf PostNL graag wilde instemmen met deze overeenkomst, maar zeer grote bezwaren had tegen de eis van PostNL N.V. om de vordering van het fonds op PostNL N.V. te verlagen. Zo noemt een van de bestuursleden van het fonds deze eis van PostNL N.V. "een soort chantage": *"Korting geven op de afgesproken VPL betalingsregeling is van andere orde dan de aspecten die passen bij het overgaan naar volledige CDC regeling per 1/1 en het dus wel erg schuurt om die in de evenwichtigheid afweging een plek te geven."* (email van 23 december 2022 om 17:00 uur).

Voor zover Pf PostNL hiermee slechts wil zeggen dat de huidige tripartite overeenkomst in overeenstemming is met de norm van evenwichtige belangenafweging: dat brengt niet met zich dat Pf PostNL in strijd met artikel 129 Pensioenwet fondsvermogen mag overdragen aan PostNL N.V.

Indien het zo zou zijn dat de afspraken tussen Pf PostNL en PostNL N.V. (en de werknemersverenigingen) moeten worden herzien: Die mogelijke noodzaak tot heronderhandeling is het gevolg van de omstandigheid dat Pf PostNL heeft ingestemd met een afspraak die in strijd is met artikel 129 Pensioenwet. Het is dan aan Pf PostNL om dit te herstellen en – indien Pf PostNL dat wil – tot andere afspraken te komen waarin alle partijen zich kunnen vinden en die wél in overeenstemming zijn met de wet.

2.7 Zienswijze van Pf PostNL: Emailwisseling op 22 december 2022

2.7.1 Zienswijze Pf PostNL

Volgens Pf PostNL heeft DNB in de emailwisseling op 22 december 2022 de indruk gewekt dat een op zichzelf begaanbare route door Pf PostNL werd bewandeld. Pf PostNL doet daarbij uitdrukkelijk een beroep op het rechtszekerheidsbeginsel (**blz. 4-5 van de zienswijze**).

2.7.2 Reactie DNB

Naar het oordeel van DNB is een dergelijke indruk niet gewekt. Dat blijkt uit de volgende omstandigheden.

Ten eerste. Het verzoek van Pf PostNL in de email van 22 december 2022 aan DNB was om te "sparren" over het voornemen om "de afbetalingsregeling VPL-overgangsrecht" aan te passen. Dat voornemen had Pf PostNL volgens haar email omdat het fonds hier een groot belang zag en meende de evenwichtigheid hiervan te kunnen onderbouwen. Een dergelijk verzoek aan DNB om te sparren met een onder toezicht staande instelling is voor DNB als toezichthouder op pensioenfondsen een gebruikelijk verzoek. Elk pensioenfonds heeft twee eigen accounttoezichthouders. DNB vindt het belangrijk om een constructieve toezichtrelatie te hebben met de pensioenfondsen die onder haar toezicht staan. Pensioenfondsen kunnen laagdrempelig contact opnemen met hun eigen accounttoezichthouders om overleg te voeren over kwesties die bij het fonds spelen. Dat is iets wat veel pensioenfondsen regelmatig doen. Zo ook Pf PostNL. In die context heeft Pf PostNL contact opgenomen met DNB, wat blijkt uit het verzoek van Pf PostNL om "te sparren" – met andere woorden: om met DNB van gedachten te wisselen / te brainstormen. Dat is gebeurd in het overleg dat enkele uren later via [VERTROUWELIJK] heeft plaatsgevonden en dat aansluitend per email werd

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

bevestigd door DNB. Een verzoek aan DNB om te sparren over een vraagstuk waar het fonds mee zit, is iets heel anders dan een verzoek aan DNB om een oordeel te geven over de rechtmatigheid van een bepaald voornemen van het fonds. Om een oordeel is DNB niet gevraagd en een oordeel is niet gegeven door DNB.

Ten tweede. Pf PostNL heeft in de email van 22 december 2022 aan DNB niet de specifieke vraag voorgelegd of het voornemen om "de afbetalingsregeling VPL-overgangsrecht" aan te passen in overeenstemming is met artikel 129 Pensioenwet. Op die niet gestelde vraag is dan ook door DNB geen antwoord gegeven. DNB heeft gedaan waar Pf PostNL om vroeg, namelijk op zeer korte termijn – binnen enkele uren – te "sparren" over een vraagstuk.

Ten derde. Tussen het verzoek van Pf PostNL en de reactie van DNB zaten slechts enkele uren. Rond het middaguur heeft Pf PostNL een email met ruim tien stukken toegestuurd aan DNB en daarna nog een extra stuk nagestuurd. Daarmee had Pf PostNL totaal 90 pagina's aan tekst plus een presentatie van negen sheets voorgelegd aan DNB. Nog geen 3,5 uur later was hierover al een overleg via [VERTROUWELIJK] waarin – zoals Pf PostNL het zelf noemt – werd gespard tussen DNB en Pf PostNL over de voorgenomen aanpassing van de afbetalingsregeling VPL-overgangsrecht. De opmerkingen die DNB in dat overleg heeft gemaakt zijn door DNB bevestigd in de email waarop Pf PostNL in de zienswijze een beroep doet. Pf PostNL kan, als redelijk denkend pensioenfonds, in deze omstandigheden niet de veronderstelling hebben gehad dat DNB de tijd heeft gehad om alle stukken te bestuderen en daarover een definitief oordeel te vormen.

Ten vierde. Dat DNB geen oordeel heeft gegeven staat expliciet in de email van 22 december 2022 aan Pf PostNL. In het begin van deze email van DNB staat immers: *"Het gaat DNB niet lukken om nog dit jaar een oordeel richting het fonds te geven over het vraagstuk 'Aanpassing van de afbetalingsregeling VPL-overgangsrecht'. Dit is een complexe juridische vraag, die intern binnen DNB de nodige afstemming vereist. Deze afstemming kunnen wij niet binnen een paar dagen organiseren."* Bovendien wijst DNB er in de email op dat de advocaat van het fonds alleen nog maar een concept opinie heeft afgegeven waarin nog geen duidelijk antwoord wordt gegeven op de juridische houdbaarheid van het voornemen van het fonds. Daarover stelt DNB als vraag aan Pf PostNL: *"Gaat die definitieve opinie met een duidelijk antwoord er komen voordat het bestuur een besluit neemt en wat is de timing daarvan?"* Kortom, het is in de email van DNB glashelder dat het vraagstuk wat betreft juridische houdbaarheid nog volledig open staat.

Ten vijfde. In het kader van het "sparren" met Pf PostNL, waarbij Pf PostNL in de email met vraagstelling de nadruk legde op de evenwichtige belangenafweging, heeft DNB nog wel een aantal zaken meegegeven. Dat laatste staat uitdrukkelijk in de email: *"Graag geven wij u een aantal zaken mee"*. Dit betrof enkele opmerkingen over de evenwichtige belangenafweging en een zorgvuldig traject van medezeggenschap.

Uit het bovenstaande volgt dat DNB in de email van 22 december 2022 geen toezeggingen of andere uitlatingen heeft gedaan waaruit Pf PostNL in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs kon en mocht afleiden dat er naar het oordeel van DNB geen sprake zou zijn geweest van een wetsovertreding.

Pf PostNL meent dat het van DNB mag worden verwacht dat, als DNB van mening was geweest dat (onderdelen van) de tripartite overeenkomst strijdig zouden zijn met de Pensioenwet of als DNB daarover gerede twijfels had of risico's zag, dit in de email van 22 december 2022 was geadresseerd. Hier miskent Pf PostNL dat DNB in de email nadrukkelijk had aangegeven dat er nog geen oordeel was gevormd. Dat

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

DNB nog geen oordeel had gevormd is logisch, want Pf PostNL kan redelijkerwijs niet van DNB verwachten dat de toezichthouder in een tijdsbestek van circa 3,5 uur een oordeel vormt over een – zoals DNB het noemt in de email – “*complexe juridische vraag, die intern binnen DNB de nodige afstemming vereist*”. Dat DNB binnen dat tijdsbestek geen oordeel had gevormd is ook logisch aangezien Pf PostNL alleen nog maar een concept opinie van haar eigen advocaat had toegestuurd aan DNB.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

2.8 Zienswijze van Pf PostNL: Rechtszekerheidsbeginsel**2.8.1 Zienswijze Pf PostNL**

Volgens Pf PostNL staat het rechtszekerheidsbeginsel eraan in de weg dat Pf PostNL een aanwijzing wordt opgelegd terwijl het voor het fonds “*niet viel te voorzien dat die onrechtmatig zou worden geacht*” (**blz. 5 van de zienswijze**). Daarbij acht Pf PostNL van belang dat de wet “*kennelijk aanvankelijk ook voor DNB zelf onvoldoende duidelijk om de tripartite overeenkomst als verboden handeling onder artikel 129 PW aan te merken*”.

2.8.2 Reactie DNB

Pf PostNL heeft de overtreding van artikel 129 Pensioenwet wel voorzien, maar heeft dit bewust als een acceptabel risico aanvaard. Bovendien heeft Pf PostNL ervoor gekozen om de door een bestuurder (tevens zijnde de sleutelfunctiehouder risicobeheer) aanbevolen mitigerende maatregelen (het opnemen van een disclaimer in de tripartite overeenkomst) niet op te volgen. Dat blijkt uit het volgende.

DNB stelt voorop dat de verantwoordelijkheid voor naleving van de Pensioenwet en andere relevante wetten primair bij het pensioenfonds ligt.¹³ Van professionele marktpartijen mag worden verwacht dat zij een actieve houding aannemen bij de invulling van open normen en zo nodig deskundig advies inwinnen over de wijze waarop aan een open norm moet worden voldaan.¹⁴ Datzelfde geldt voor de naleving van de norm van artikel 129 Pensioenwet door Pf PostNL. Nadat Pf PostNL door haar advocaat was gewezen op een mogelijke overtreding, heeft Pf PostNL DNB gevraagd om te “sparren” over het voornemen om “de afbetalingsregeling VPL-overgangsrecht” aan te passen. Hoewel DNB geen adviseur is van instellingen die onder haar toezicht staan, biedt DNB als toezichthouder wel guidance. De enkele omstandigheid dat DNB niet binnen circa 3,5 uur een pasklaar antwoord kon geven, betekent niet dat de norm van artikel 129 Pensioenwet zo onduidelijk is dat DNB behoort af te zien van handhavend optreden wegens het rechtszekerheidsbeginsel zoals Pf PostNL ten onterechte stelt.

Vast staat dat er bij Pf PostNL zelf in ieder geval gerede twijfel was gerezen of artikel 6 van de tripartite overeenkomst in overeenstemming was met artikel 129 Pensioenwet. Pf PostNL had er in dit geval redelijkerwijs rekening mee moeten houden dat zij in strijd zou handelen met artikel 129 Pensioenwet door in te stemmen met artikel 6 van de tripartite overeenkomst en de daaruit voortvloeiende verlaging van de vordering op PostNL N.V. Dat blijkt uit het volgende:

- De eigen advocaat van Pf PostNL heeft in zijn concept advies van 21 december 2022 – dus twee dagen vóór de ondertekening van de tripartite overeenkomst – geconcludeerd: “*Omdat de Pensioenwet geen duidelijke afbakening kent van wat het onder “terugstorten” verstaat kunnen wij niet uitsluiten dat het doen ook kwijtscheldingen (het om niet afspreken dat de Resterende Storting geheel of gedeeltelijk niet*

¹³ Zie in vergelijkbare zin het College van Beroep voor het bedrijfsleven 20 juli 2017, ECLI:NL:CBB:2017:274, rov. 6.2.

¹⁴ Zie Rechtbank Rotterdam 20 januari 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:186.

verschuldigd is), daaronder vallen. Dat zou anders kunnen zijn indien het afstand doen van de Resterende Storting niet om niet is. Dan is er immers geen spraken van terugstorten, maar het doen van betaling. Tegen deze achtergrond zal nader vast moeten komen te staan dat (a) of PF PostNL voldoet aan de voorwaarden in artikel 129 Pensioenwet, voordat afstand gedaan kan worden van (een deel van) de Storting of (b) vast komt te staan dat afstand doen van de Storting geen "terugstorting" is, doordat er geen sprake is van een kwijtschelding, maar van een betaling door het doen van

afstand." Pf PostNL is dus door haar eigen advocaat gewaarschuwd dat de voorgenomen handelswijze mogelijk in strijd is met artikel 129 Pensioenwet.

- Het risico dat er in strijd zou worden gehandeld met artikel 129 Pensioenwet werd door het bestuur onderkend en op dat moment als niet acceptabel gezien. In de emailcorrespondentie van 22 december 2022 tussen de bestuursleden staat hierover onder meer:
  - "Ik moet eerlijkheidshalve bekennen dat ik hiermee worstel. De toelichting van [VERTROUWELIJK] maakt het niet minder complex." (email van 10:48 uur);
  - "Uit de reactie [VERTROUWELIJK] concludeer ik dat we een groot risico lopen dat dit wordt gezien als een premierestitutie of in het kader van de financiering van de pensioen verschuldigde bijdrage. Gegeven de kaders in de pensioenwet in combinatie met de vermelding in de uitvoeringsovereenkomst zie ik momenteel geen goede argumenten om aan te tonen dat dit een ander soort zakelijke transactie is. Bij accorderen van de deal nemen we als fonds op dit onderdeel een naar mijn mening niet acceptabel risico, omdat wij dit mogelijk niet goed kunnen aantonen. Zonder verdere argumenten ga ik niet akkoord met dit onderdeel van de deal." (email van 11:10 uur);
  - "Na snel lezen van de mail en de bijlage kom ik tot de conclusie dat niet voldaan is ten minste aan de voorwaarde 1b (misschien ook 1a). Het is om meerdere redenen bijzonder vervelend als de hele deal hierdoor niet lukt, maar voor mijn gevoel biedt de opinie van [VERTROUWELIJK] geen mogelijkheid, tenzij we de allerverste grenzen van de wet opzoeken." (email van 11:11 uur);
  - "Ik heb nog een wat extra informatie ingewonnen en kom op basis van de toelichting en het stuk van [VERTROUWELIJK] voor mezelf tot de conclusie dat er juridisch (te) weinig ruimte wordt geboden." (email van 11:44 uur);
  - "Ik ben geen jurist, maar ik krijg ook de impressie dat we hier buiten de wettelijke kaders vallen, en dat willen en mogen we niet. Anders gezegd, onze risicobereidheid hieromtrent is 0." (email van 11:44 uur);
  - "het juridisch risico is (te) groot." (email van 11:52 uur).

In al deze emailcorrespondentie wordt slechts door één bestuurslid een tegengeluid gegeven:

- "Om met een mooie Engelse zin te beginnen "I beg to differ". Ik heb het advies van '[VERTROUWELIJK]' gelezen en heb '[VERTROUWELIJK]' leren kennen als een erg goed kantoor op het vlak van pensioenrecht, maar ook wel een kantoor dat alles het liefste dubbel gestikt dichtgetimmerd heeft." (email van 17:45 uur)
- Op de dag van ondertekening van de tripartite overeenkomst heeft de eigen advocaat van Pf PostNL een definitief advies gegeven. Zijn conclusie is daarbij grotendeels ongewijzigd (vet = nieuw): "Omdat de Pensioenwet geen duidelijke afbakening kent van wat het onder "terugstorten" verstaat

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

kunnen wij niet uitsluiten dat het doen ook kwijtscheldingen (het om niet afspreken dat de Resterende Storting geheel of gedeeltelijk niet verschuldigd is), daaronder vallen. Dat zou anders kunnen zijn indien het afstand doen van de Resterende Storting niet om niet is. Dan is er immers geen spraken van terugstorten, maar het doen van betaling. **Een andere invalshoek zou mogelijk nog kunnen zijn dat een vervroegde betaling anders wordt gewaardeerd dan de nu voorziene uitgestelde betaling, en dat de waardering van vervroegde betaling zodanig is dat deze kwijtschelding rechtvaardigt (want vervroegde betaling van een lager bedrag van gelijke waarde is dan uitgestelde betaling van een hoger bedrag).** Een mogelijk aanknopingspunt daarbij kan zijn de mate waarin verwacht wordt dat PostNL (op termijn) betalingen kan voldoen. Tegen deze achtergrond zal nader vast moeten komen te staan dat (a) of PF PostNL voldoet aan de voorwaarden in artikel 129 Pensioenwet, voordat afstand gedaan kan worden van (een deel van) de Storting of (b) vast komt te staan dat afstand doen van de Storting geen "terugstorting" is, doordat er geen sprake is van een kwijtschelding, maar van een betaling door het doen van afstand."

- In vervolg op dit definitieve advies adviseert het dagelijks bestuur van PF PostNL het bestuur om de tripartite overeenkomst goed te keuren. Over het advies van de advocaat meldt het dagelijks bestuur: "het overleg tussen [VERTROUWELIJK] en [VERTROUWELIJK] heeft er toe geleid dat er in elke geval geen zekerheid verstrekt kan worden over de duiding van het begrip terugstorten; op dit punt maken beide kantoren een iets andere inschatting en legt het daarmee de verantwoordelijkheid bij het bestuur een eigen afweging maken" (email van 23 december 2022 om 16:01 uur. [VERTROUWELIJK] is de advocaat van het fonds, [VERTROUWELIJK] is de advocaat van PostNL N.V.)
- De overige bestuursleden nemen dit advies van het dagelijks bestuur over.

Uit het bovenstaande volgt dat het bestuur aanvankelijk onderkende dat er sprake was van grote – en volgens het bestuur: onaanvaardbare – juridische risico's ten aanzien van een mogelijke strijd met artikel 129 Pensioenwet. In het definitieve advies van de advocaat van het fonds worden die risico's niet weggenomen. In tegendeel, de conclusie blijft dat er argumenten vóór en tegen wetsovertreding zijn, waarbij niet wordt aangegeven welke argumenten zwaarder wegen. Volgens het dagelijks bestuur wordt daarmee de verantwoordelijkheid bij het bestuur neergelegd een eigen afweging te maken. Die eigen afweging heeft het bestuur gemaakt en de uitkomst daarvan is dat het bestuur de tripartite overeenkomst heeft gesloten waarvan een deel van de afspraken – naar het oordeel van DNB – kwalificeren als terugstorting in de zin van artikel 129 Pensioenwet.

Voorts wijst DNB erop dat een bestuurslid, tevens zijnde de sleutelfunctiehouder risicobeheer, vlak vóór de ondertekening van de tripartite overeenkomst een disclaimer nodig achtte over de afspraak met betrekking tot de circa € 20 miljoen, omdat daarvoor geen juridische grondslag zou bestaan:

"Ik stel een toevoeging aan de overeenkomst voor in de vorm van een disclaimer over mogelijk onvoldoende wettelijke grondslag van die 20 mln euro, of in de vorm van een algemene disclaimer dat de afspraken voldoende wettelijke basis hebben. Ik ben geen jurist, een adequate formulering laat ik graag aan een deskundige over." (email van 23 december 2022 om 17:35 uur).

Dat voorstel wordt gesteund door een van de andere bestuurders: "Ik ben het wel ook eens met de kanttekeningen die [bestuurslid A] in de mail hieronder heeft gemaakt over de EUR 20 mln korting, het voelt niet goed en ik ben ook bezorgd of we het helemaal en sluitend rond krijgen. Ik denk daarom dat het een heel goed idee is van [de sleutelfunctiehouder risicobeheer] om aan de overeenkomst een

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

disclaimer toe te voegen (als ik niet te laat ben)." (email van 23 december 2022 om 18:43 uur).

In de ondertekende tripartite overeenkomst is de besproken disclaimer niet opgenomen.

Anders dan Pf PostNL stelt in haar zienswijze, volgt uit het bovenstaande dat het bestuur van Pf PostNL heeft voorzien dat artikel 6 van de tripartite overeenkomst in strijd zou kunnen zijn met artikel 129 Pensioenwet. Bovendien heeft het bestuur ervoor gekozen om de door een van de bestuurders (tevens zijnde de sleutelfunctiehouder risicobeheer) aanbevolen mitigerende maatregel (het opnemen van een disclaimer in de tripartite overeenkomst waardoor een potentiële overtreding zou worden voorkomen dan wel eenvoudig was te herstellen) niet op te volgen.

3. Mogelijkheid voor Pf PostNL om de overtreding ongedaan te maken – geschiktheid en noodzakelijkheid maatregel

3.1.1 Argument Pf PostNL

Pf PostNL heeft zich op het standpunt gesteld dat – indien sprake zou zijn van een overtreding van artikel 129 Pensioenwet – het fonds deze overtreding niet ongedaan kan maken. Pf PostNL heeft namelijk contractuele afspraken gemaakt met PostNL N.V. en de werknemersverenigingen. Onderdeel van deze afspraken is de verlaging van de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. Pf PostNL heeft aan PostNL N.V. gevraagd of zij bereid is tot medewerking aan het ongedaan maken van de overtreding. Pf PostNL heeft aangegeven dat die bereidheid er niet is bij PostNL N.V. Volgens Pf PostNL is onzeker of deze contractuele afspraken nietig of vernietigbaar zijn, en als dat zo is of betaling door PostNL N.V. naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid gevergd kan worden, of dan ook alle andere afspraken in de tripartite overeenkomst komen te vervallen wat gepaard zou kunnen gaan met een ongedaanmaking van de toeslag van 10% per 1 januari 2023. Ook ziet Pf PostNL moeilijkheden die kunnen gaan ontstaan als opnieuw het gesprek moet worden aangegaan over de keuze voor het type premieregeling onder de Wet toekomst pensioenen en de keuze voor al dan niet invaren.

3.1.2 Oordeel DNB

De omstandigheid dat Pf PostNL contractuele afspraken heeft gemaakt die in strijd zijn met artikel 129 Pensioenwet brengt niet mee dat Pf PostNL zou worden ontslagen van de verplichting om deze overtreding ongedaan te maken. Pf PostNL moet de normen in de Pensioenwet naleven, ook in de situatie dat het fonds contractuele afspraken maakt die in strijd zijn met deze normen. Met andere woorden, Pf PostNL kan de overtreding van artikel 129 Pensioenwet niet in stand laten met het argument dat het fonds gebonden is aan contractuele afspraken die deze overtreding juist hebben veroorzaakt. Een andere opvatting zou ertoe leiden dat de mogelijkheden van DNB om effectief toezicht te houden op de naleving van wettelijke normen ernstig zouden worden ondergraven.

De aanwijzing geeft aan Pf PostNL ruimte om te bepalen op welke wijze de overtreding ongedaan wordt gemaakt. Dit kan bijvoorbeeld door het sluiten van een aanvullende overeenkomst tussen Pf PostNL en PostNL N.V. zodat de onttrokken waarde weer onderdeel wordt van het vermogen van Pf PostNL en daarmee terugkomt op de balans van Pf PostNL. Er zijn ook andere mogelijkheden denkbaar. Hoe het ongedaan maken precies wordt vormgegeven kunnen fonds en werkgever in onderling overleg bepalen. De erkenning door de accountant van het activum in de jaarrekening van Pf PostNL is wel een voorwaarde.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

DNB begrijpt dat Pf PostNL afhankelijk is van de medewerking van PostNL N.V. om degelijke afspraken te maken. In de situatie dat PostNL N.V. weigert om medewerking te verlenen en dus vasthoudt aan het bepaalde in de tripartite overeenkomst, staan Pf PostNL juridische maatregelen ter beschikking om te bewerkstelligen dat PostNL N.V. medewerking moet verlenen om de overtreding ongedaan te maken. Daarbij zal Pf PostNL zich er bijvoorbeeld op kunnen beroepen dat artikel 129 Pensioenwet een dwingendrechtelijke wetsbepaling is en dat een rechtshandeling die in strijd daarmee is verricht – zoals het aanbod tot het aangaan van een overeenkomst in strijd met artikel 129 Pensioenwet en de aanvaarding daarvan – nietig of vernietigbaar is (artikel 3:40 Burgerlijk Wetboek). De enkele stelling van Pf PostNL dat het “onzeker” is of de rechter tot dit oordeel zal komen – en zo ja of PostNL N.V. dan verplicht zal worden om de verschuldigde circa € 20 miljoen over te dragen aan het fonds – brengt niet met zich dat Pf PostNL geen poging hoeft te doen om de overtreding ongedaan te maken. Aan de uitkomst van iedere gerechtelijke procedure zit een aspect van onzekerheid, omdat het uiteindelijk de rechter is die het oordeel moet geven. Dat aspect van onzekerheid betekent niet dat de wetsovertreding door Pf PostNL zou moeten worden geaccepteerd als voldongen feit dat niet meer ongedaan kan worden gemaakt. In tegendeel. Pf PostNL heeft nog mogelijkheden om deze wetsovertreding ongedaan te maken, waaronder begrepen het voeren van een gerechtelijke procedure tegen PostNL N.V.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

Volgens Pf PostNL ontstaan er moeilijkheden als opnieuw het gesprek moet worden aangegaan over de keuze voor het soort premieregeling onder de Wet toekomst pensioenen en de keuze voor al dan niet invaren. Het fonds heeft niet concreet gemaakt wat deze moeilijkheden inhouden. Het fonds heeft niet onderbouwd waarom het ongedaan maken van de overdracht van circa € 20 miljoen aan PostNL N.V. zou moeten leiden tot andere keuzes voor de toekomst van het pensioen voor de deelnemers.

Pf PostNL heeft de stelling dat de toeslag van 10% per 1 januari 2023 mogelijk ongedaan zou moeten worden gemaakt niet onderbouwd. DNB wijst erop dat Pf PostNL de toeslag heeft toegekend aan de deelnemers. Door deze toekenning is de toeslag onderdeel geworden van hun pensioenaanspraken en pensioenrechten. Die toekenning kan niet ongedaan worden gemaakt – ook niet door een vernietiging, nietigheid of wijziging van de afspraken in de tripartite overeenkomst – want dat zou kwalificeren als verboden afkoop van pensioenaanspraken en pensioenrechten.

3.1.3 Zienswijze Pf PostNL

Volgens Pf PostNL zou het fonds noch juridisch, noch feitelijk in staat zijn aan de aanwijzing te voldoen (**blz. 15-17 van de zienswijze**). PostNL N.V. zou niet bereid zijn om tot aanpassing van de tripartite overeenkomst te komen. Een civiele procedure van Pf PostNL tegen PostNL N.V. zou niet kunnen leiden tot een uitspraak binnen de termijn als genoemd in het voornemen tot aanwijzing. Een aan de aanwijzing verbonden termijn zal dus in ieder geval gerelateerd moeten zijn aan de uitkomst van een dergelijke civiele procedure. Verder is de kans volgens Pf PostNL reëel dat de civiele rechter de uitkomst zal afwachten van de bestuursrechtelijke procedure tussen Pf PostNL en DNB over de aanwijzing.

Ten slotte zou volgens het fonds dan niet alleen de afspraak over de verlaging van de vordering van Pf PostNL op PostNL N.V. ter discussie komen te staan bij de civiele rechter, maar alle afspraken in de tripartite overeenkomst. Het door DNB beoogde herstel zal volgens Pf PostNL daarom leiden tot een herziening van de hele overeenkomst. Dat zou de huidige indexatiemogelijkheden en de mogelijkheid voor

een overstap naar de solidaire premiereregeling frustreren, zou maken dat de restitutieverplichting opnieuw aan de orde is en zou opnieuw betalingsrisico's ten aanzien van de storting introduceren; dat alles is ten nadele van de deelnemers. Verder meent Pf PostNL dat de tripartite overeenkomst het resultaat is van collectieve onderhandelingen wat de bereidheid van een rechter beperkt om daarin in te grijpen.

3.1.4 Reactie DNB

Zoals blijkt uit de jurisprudentie, is een civiele rechter bevoegd en in staat om te oordelen dat een overeenkomst in strijd is met de Pensioenwet (hier: strijd van artikel 6 van de tripartite overeenkomst met artikel 129 Pensioenwet). De aannahme dat een civiele rechter de uitkomst van de bestuursrechter zou (moeten) afwachten, klopt reeds daarom niet. Bovendien is een civiele rechter niet gebonden aan de materiële beoordeling door de bestuursrechter.¹⁵ De civiele rechter kan dus een eigen zelfstandig oordeel vellen, los van een bestuursrechtelijke procedure. Daarbij dient te worden bedacht dat een bestuursrechter niet bevoegd is om een civiele overeenkomst te vernietigen en/of een verklaring voor recht uit te spreken. De bestuursrechter kan wel via een appellabel besluit (bijvoorbeeld een aanwijzing) een inhoudelijk oordeel geven over de vraag of Pf PostNL in strijd heeft gehandeld met artikel 129 Pensioenwet.

Gezien de huidige opstelling van Pf PostNL en gelet op het belang van de deelnemers ziet DNB geen andere mogelijkheid dan het opleggen van een formele handhavingsmaatregel. DNB heeft herhaaldelijk toegelicht aan Pf PostNL dat artikel 6 van de tripartite overeenkomst in strijd is met de Pensioenwet en heeft getracht Pf PostNL ertoe te bewegen in het belang van de deelnemers om dit deel van de overeenkomst ongedaan te maken. Pf PostNL en PostNL N.V. zijn daartoe zelf kennelijk niet bereid, maar feitelijk kunnen zij dat wel ter uitvoering van deze gedragslijn. Een civiele procedure van Pf PostNL tegen PostNL N.V. is niet nodig, zij kunnen zelf artikel 6 van de tripartite overeenkomst buiten beschouwing laten wegens strijd met de wet en zelf bepalen hoe de circa € 20 miljoen weer als activa op de balans van Pf PostNL komt te staan. Alleen als PostNL N.V. zou volharden, is daarvoor de gang naar de civiele rechter nodig.

DNB onderschrijft de zienswijze dat een begunstigingstermijn redelijk en uitvoerbaar moet zijn. De gedragslijn bevat nu een begunstigingstermijn tot en met uiterlijk 30 juni 2024. Deze termijn is gebaseerd op een situatie waarin Pf PostNL en PostNL N.V. in onderling overleg komen tot een nieuwe afspraak waarbij de vermogensoverdracht ongedaan wordt gemaakt. Dat vergt niet veel handelingen en hoeft niet veel tijd te kosten, te meer omdat partijen zelf kunnen bepalen hoe de betreffende activa op de balans van Pf PostNL moeten komen.

DNB is zich ervan bewust dat Pf PostNL hierbij mede afhankelijk is van de medewerking van PostNL N.V. en dat PostNL N.V. mogelijk weigert om die medewerking vrijwillig te verlenen. Daardoor kan de situatie ontstaan dat het Pf PostNL niet lukt om binnen de begunstigingstermijn te voldoen aan de gedragslijn, terwijl het fonds daar feitelijk geen verwijt van kan worden gemaakt omdat het fonds zich wel heeft ingespannen om de benodigde medewerking van PostNL N.V. te krijgen binnen de begunstigingstermijn. Als er in onderling overleg met PostNL N.V. niet tot een oplossing kan worden gekomen zal Pf PostNL andere maatregelen moeten treffen om aan de gedragslijn te voldoen, via de hiervoor genoemde civiele procedure tegen PostNL N.V. DNB begrijpt dat een civiele procedure meer tijd vergt en dus niet binnen de begunstigingstermijn ertoe zal leiden dat aan de gedragslijn is voldaan. Indien Pf PostNL genoodzaakt is om een dergelijke civiele procedure aanhangig te maken tegen PostNL N.V. om aan de

¹⁵ Hoge Raad 17 mei 2019, ECLI:NL:HR:2019:738.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

gedragslijn te voldoen, kan Pf PostNL DNB verzoeken om de begunstigingstermijn te verlengen waarop DNB dan opnieuw een redelijke begunstigingstermijn zal vaststellen.

Dat dergelijke acties van Pf PostNL er mogelijk toe leiden dat ook andere afspraken in de tripartite overeenkomst worden herzien door partijen: Dat is het gevolg van de omstandigheid dat Pf PostNL heeft ingestemd met een afspraak die in strijd is met artikel 129 Pensioenwet. Het is dan aan Pf PostNL om dit te herstellen en – indien Pf PostNL dat wil – tot andere afspraken te komen waarin alle partijen zich kunnen vinden en die wél in overeenstemming zijn met de wet.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

3.1.5 Conclusie

Gelet op het voorgaande is DNB van oordeel dat oplegging van de voorgenomen aanwijzing om de overtreding van artikel 129 Pensioenwet ongedaan te maken met in beginsel een begunstigingstermijn tot 30 juni 2024 om aan de voorgeschreven gedragslijn te voldoen geschikt, noodzakelijk en evenwichtig is.

4. Belangenafweging bij (beoogde) besluitvorming – evenwichtigheid**4.1.1 Oordeel DNB**

Uitgangspunten van het *Handhavingsbeleid van de Autoriteit Financiële Markten en DNB*¹⁶ zijn onder meer dat overtredingen niet worden gedoogd en dat in beginsel handhavend wordt opgetreden zodra een overtreding is geconstateerd. Op basis van het handhavingsbeleid wegen de navolgende factoren mee voor de besluitvorming om al dan niet een formele maatregel op te leggen.

- De **ernst van de overtreding** kwalificeert DNB in beginsel als 'laag' omdat de overtreding beboetbaar is in de 1^e categorie. Hier wordt echter van afgeweken omdat de werkgever significant voordeel heeft behaald dan bij naleving van de overtreden norm het geval zou zijn. De deelnemers van het pensioenfonds zijn hierdoor voor een bedrag van circa € 20 miljoen benadeeld. Dat is 20% van de jaarlijkse premie. De ernst van de overtreding kwalificeert om deze reden als '**Hoog**'.
- De **verwijtbaarheid van de overtreding** kwalificeert als '**Midden**' omdat de overtreden norm voor meerdere uitleg vatbaar is. Het pensioenfonds heeft juridische expertise ingeschakeld waaruit blijkt dat er een juridisch risico bestaat bij de terugbetaling. Het bestuur van het fonds was zich dus bewust van de juridische complexiteit en risico's van het besluit, maar heeft desondanks dit besluit genomen. Ook heeft het bestuur, ondanks suggesties binnen het bestuur, geen disclaimer in de overeenkomst laten opnemen over mogelijk onvoldoende wettelijke grondslag van de verlaging van de betalingsverplichting.
- De **compliance-gerichtheid** moet worden beschouwd als '**Midden**' omdat het bestuur van het pensioenfonds zich tot dusver coöperatief heeft opgesteld door contact op te nemen met DNB. Ook zijn er niet eerder (in)formele maatregelen opgelegd aan het fonds.

4.1.2 Beginselplicht tot handhaving en geen concreet zicht op vrijwillige beëindiging

Op grond van vaste jurisprudentie geldt dat, gelet op het algemeen belang dat is gediend met handhaving, in geval van overtreding van een wettelijk voorschrift het bestuursorgaan dat bevoegd is handhavend op te treden in de regel van deze bevoegdheid gebruik moet maken. Slechts onder bijzondere omstandigheden mag van het bestuursorgaan worden gevergd dit niet te doen. Bijvoorbeeld indien

¹⁶ Staatscourant 2020, nr. 56540.

handhavend optreden zodanig onevenredig is in verhouding tot de daarmee te dienen belangen dat van optreden in die concrete situatie behoort te worden afgezien. DNB concludeert dat in het onderhavig geval geen sprake is van dergelijke bijzondere omstandigheden. Met inachtneming van het zwaarwegend belang bij de naleving van de wettelijke norm van artikel 129 Pensioenwet, acht DNB de inzet van de formele maatregel geschikt, noodzakelijk en evenwichtig om het ongedaan maken van de overtreding te realiseren. Verder acht DNB de maatregel niet onredelijk bezwarend. Pf PostNL heeft aangegeven dat het fonds niet tegemoet zal komen aan het verzoek van DNB om de overtreding van artikel 129 Pensioenwet ongedaan te maken. Daaruit blijkt dat Pf PostNL niet op eigen initiatief de geconstateerde overtreding zal beëindigen. Al met al is DNB van oordeel dat een aanwijzing met een daarin opgenomen gedragslijn een geschikte, noodzakelijke en evenwichtige maatregel is.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]

4.1.3 Nadelige gevolgen aanwijzing voor Pf PostNL

DNB heeft zich vergewist van de mogelijke negatieve gevolgen van een formele maatregel voor Pf PostNL, waaronder een toezichtantecedent voor de beleidsbepalers. Daarnaast leidt een aanwijzing mogelijk tot financiële lasten, indien en voor zover PostNL N.V. medewerking blijft weigeren om de overtreding te eindigen zoals Pf PostNL stelt. In dat geval zal Pf PostNL mogelijk juridische maatregelen moeten nemen tegen PostNL N.V. Ook onderkent DNB dat de Pensioenwet in beginsel (gedeeltelijke) openbaarmaking van een formele maatregel initieert met mogelijk reputatieschade voor Pf PostNL en PostNL N.V. tot gevolg.

Zoals hiervoor toegelicht, heeft Pf PostNL bewust het risico genomen dat de overeengekomen kwijtschelding van circa € 20 miljoen in strijd zou zijn met artikel 129 Pensioenwet. De overleggen die Pf PostNL tot nu toe met PostNL N.V. heeft gevoerd hebben niet geleid tot herstel van deze overtreding. Pf PostNL heeft niet aangegeven welke andere acties zij bereid is te ondernemen om dat herstel te bewerkstelligen. Om die redenen ziet DNB zich genoodzaakt tot deze formele maatregel met de hiervoor genoemde nadelige gevolgen. Deze nadelige gevolgen heeft Pf PostNL door haar manier van handelen over zichzelf afgeroepen. Naar het oordeel van DNB kunnen deze negatieve gevolgen niet opwegen tegen het zwaarwegende belang bij handhaving van de geconstateerde overtreding.

4.1.4 Zienswijze Pf PostNL

Pf PostNL stelt in de zienswijze het volgende (**blz. 17-19 van de zienswijze**):

- Over de **ernst** van de overtreding: PostNL N.V. zou niet eenzijdig een significant voordeel hebben behaald, de belangen van de deelnemers zouden niet zijn geschaad en het bedrag van circa € 20 miljoen is ten opzichte van het fondsvermogen maar 0,23%
- Over de **verwijtbaarheid** van de overtreding: de norm van artikel 129 Pensioenwet zou voor meerdere uitleg vatbaar zijn.
- Over de **compliance-gerichtheid**: Pf PostNL heeft zelf contact gezocht met DNB over de kwestie en heeft nadrukkelijk medewerking verleend aan onderzoek van DNB, er is geen sprake van recidive, Pf PostNL is niet eerder aangesproken op andersoortige overtredingen, de overtreding is niet het gevolg van een (bewust) onjuist beleid binnen het fonds, er zijn geen derden benadeeld door de overtreding, de overtreding heeft niet geleid tot marktverstoring en het vertrouwen in de markt is niet geschaad door de overtreding.

4.1.5 Reactie DNB

Met inachtneming van de ingebrachte zienswijze blijft DNB van mening dat een aanwijzing evenwichtig is, gezien de ernst van de overtreding, de compliance-gerichtheid en de verwijtbaarheid in relatie tot de eenvoudige wijze waarop partijen

onderling de overtreding kunnen beëindigen en het daarmee beoogde doel en het belang van de deelnemers. In aanvulling daarop het volgende.

Over de **ernst** van de overtreding merkt DNB op dat het erom gaat dat circa € 20 miljoen een substantieel bedrag is, zowel in absolute zin als afgezet tegen de jaarpremie. Dat wordt niet anders door de enkele omstandigheid dat Pf PostNL een vermogen heeft dat substantieel groter is dan € 20 miljoen.

Over de **verwijtbaarheid** van de overtreding herhaalt DNB dat het fonds zich aantoonbaar bewust was van de juridische complexiteit en de risico's van het besluit, maar desondanks heeft besloten om in te stemmen met de tripartite overeenkomst en daarmee met de verlaging van de vordering op PostNL N.V.

Over de **compliance-gerichtheid** herhaalt DNB dat Pf PostNL zich tot dusver coöperatief heeft opgesteld door contact op te nemen met DNB en er niet eerder (in)formele maatregelen zijn opgelegd aan het fonds; daarmee kwalificeert de compliance-gerichtheid als "midden".

Ten slotte het volgende. Volgens de Pf PostNL zou de **ernst** en **verwijtbaarheid** van de overtreding *lager* zijn dan door DNB vastgesteld en zou de **compliance-gerichtheid** *hoger* zijn dan door DNB vastgesteld. Indien, veronderstellende wijs, DNB daarvan zou (moeten) uitgaan, dan blijft DNB van oordeel dat de aanwijzing geschikt, noodzakelijk en evenwichtig is. Naar het oordeel van DNB moet de overtreding van artikel 129 Pensioenwet ongedaan worden gemaakt, omdat het vermogen van Pf PostNL dat is overgedragen aan PostNL N.V. weer ten gunste moet komen aan het pensioen van de deelnemers. Nu Pf PostNL daartoe zelf geen actie onderneemt, is een formele maatregel noodzakelijk, ook in de situatie dat de ernst en verwijtbaar van de overtreding lager en de compliance-gerichtheid hoger zou moeten worden gekwalificeerd.

5. Bezwaar

Tegen dit besluit kan iedere belanghebbende binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit bezwaar maken. U kunt uw bezwaarschrift digitaal indienen door een ondertekend bezwaarschrift als PDF-bestand te e-mailen naar: bezwarenbox@dnb.nl. Uw ondertekende bezwaarschrift kunt u daarnaast ook op een beveiligde manier bij DNB indienen. U kunt daarvoor gebruikmaken van het bezwaarformulier op de website: <https://www.dnb.nl/bezwaar-indienen>. Ondertekende bezwaarschriften kunnen ook per post worden ingediend bij: De Nederlandsche Bank N.V., Divisie Juridische Zaken afdeling TP&P, postbus 98 1000 AB Amsterdam.

[VERTROUWELIJK]
divisiedirecteur
Toezicht Pensioenfondsen
De Nederlandsche Bank N.V.

[VERTROUWELIJK]
divisiedirecteur
Toezicht Horizontale Functies & Integriteit
De Nederlandsche Bank N.V.

Datum

21 december 2023

Ons kenmerk

[VERTROUWELIJK]